

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

HOSPODÁŘSKÁ ANALÝZA A SROVNÁNÍ ANDALUSIE A ČESKÉ
REPUBLIKY OD ROKU 2005 DO SOUČASNOSTI

Bakalářská práce

Autor: Michaela Pavelová

Vedoucí práce: Doc. Ing. Richard Pospíšil, Ph.D.

Olomouc 2014

Univerzita Palackého v Olomouci
Philosophical Faculty
Akademický rok: 2012/2013

Studijní program: Human Studies

Forma: Full-time

Obor/komb.: Španělská filologie - Aplikovaná ekonomická studia
(ŠF-AE)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
PAVELOVÁ Michaela	Komenského 300, Náměšť na Hané	F110524

TÉMA ČESKY:

Hospodářská analýza a srovnání Andalusie a České republiky od roku 2005 do současnosti

NÁZEV ANGLICKY:

The economic analysis and comparison of Andalusia and the Czech Republic since 2005 to the present

VEDOUcí PRÁCE:

Doc. Ing. Richard Pospíšil, Ph.D. - KAE

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

- 1) Úvod-cílem práce je hospodářská analýza a srovnání Andalusie a České republiky od roku 2005 do současnosti
- 2) Teoretická část-vymezení pojmů Andalusie a ČR z hlediska hospodářské geografie
- 3) Praktická část-sběr dat, analýza, ekonomika od roku 2005 do současnosti
- 4) Hodnocení, závěr

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

www.mfcr.cz
www.juntadeandalucia.es
www.elmundo.es
www.ideal.es
www.rtve.es

Podpis studenta: Pavelová

Datum: 9.5.2013

Podpis vedoucího práce:

Datum: 9.5.2013

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „Hospodářská analýza a srovnání Andalusie a České republiky od roku 2005 do současnosti“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Doc. Ing. Richardu Pospíšilovi, Ph.D. za odborné vedení při zpracování bakalářské práce.

OBSAH:

Úvod	8
1 Andalusie	9
1.1 Geograficko – demografické údaje	9
1.1.1 Základní údaje	9
1.1.2 Charakteristika jednotlivých provincií	10
1.1.3 Samospráva Andalusie	11
1.1.4 Demografie Andalusie	13
1.2 Národohospodářské údaje	15
1.2.1 Ekonomika Andalusie	15
1.2.2 Primární sektor	16
1.2.3 Sekundární sektor	16
1.2.4 Terciární sektor	17
1.2.5 Mezinárodní obchod	18
1.3 Ekonomické ukazatele	19
1.3.1 Hrubý domácí produkt	19
1.3.2 Index spotřebitelských cen	20
1.3.3 Veřejný dluh	21
1.3.4 Nezaměstnanost	21
1.4 Ekonomická krize	24
1.5 Andalusie v rámci Španělska	25
2 Česká republika	29
2.1 Geograficko – demografické údaje	29
2.1.1 Základní údaje	29
2.1.2 Demografie České republiky	30
2.2 Národohospodářské údaje	31
2.2.1 Primární sektor	32

2.2.2 Sekundární sektor	33
2.2.3 Terciární sektor	34
2.2.4 Mezinárodní obchod	34
2.3 Ekonomické ukazatele	35
2.3.1 Hrubý domácí produkt.....	36
2.3.2 Index spotřebitelských cen	36
2.3.3 Veřejný dluh	37
2.3.4 Nezaměstnanost.....	37
2.4 Ekonomická krize	39
3 Srovnání Andalusie a České republiky	41
3.1 Geograficko – demografické údaje	41
3.1.1 Základní údaje	41
3.1.2 Demografie	41
3.2 Národohospodářské údaje	42
3.2.1 Primární sektor	42
3.2.2 Sekundární sektor	42
3.2.3 Terciární sektor.....	42
3.2.4 Mezinárodní obchod.....	43
3.3 Ekonomické ukazatele	44
3.3.1 Hrubý domácí produkt.....	46
3.3.2 Index spotřebitelských cen	47
3.3.3 Veřejný dluh	48
3.3.4 Nezaměstnanost.....	49
3.4 Ekonomická krize	50
Závěr	52
Summary.....	55
Seznam pramenů a literatury	56

Seznam zkratek	58
Seznam grafů	59
Seznam tabulek	60

ÚVOD

Za téma mé bakalářské práce jsem si zvolila hospodářskou analýzu a srovnání Andalusie a České republiky od roku 2005 do současnosti. Jako současnost je brán rok 2012, neboť práce vznikala na přelomu roku 2013 a 2014, a nebylo tedy možné získat ucelené údaje z tohoto posledního období. Cílem bakalářské práce je srovnat Andalusii s Českou republikou z hlediska hospodářství a přiblížit tak andaluskou ekonomiku české veřejnosti.

Toto téma jsem si zvolila z toho důvodu, že studuji aplikovanou ekonomii společně se španělskou filologií a chtěla jsem tyto dva obory propojit.

Práce je rozdělena do tří hlavních kapitol. V první kapitole najdeme základní údaje o Andalusii, popis jednotlivých provincií. Jádrem této kapitoly je andaluská ekonomická situace. Druhá kapitola stručně popisuje geograficko – demografické a národohospodářské údaje o České republice. Součástí této kapitoly je zhodnocení ekonomiky ČR. Třetí kapitola se následně věnuje hospodářskému srovnání Andalusie s Českou republikou. Ve své práci jsem se zaměřila na srovnání makroekonomických ukazatelů Andalusie a ČR, tedy na HDP, index spotřebitelských cen, veřejný dluh a především nezaměstnanost.

Ke zpracování své bakalářské práce jsem kromě doporučené literatury ve velké míře využívala hlavně internetové zdroje, a to z důvodu aktuálnosti tématu a nedostatku knižních publikací pro oblast Andalusie. Hlavními internetovými zdroji pro získání teoretických informací o Andalusii byly španělské weby, např. informační portál o Andalusii – Junta de Andalucía; internetové noviny – El diario; národní statistický institut INE; španělská Wikipedia. Teoretické informace pro Českou republiku jsem čerpala převážně ze stránek Českého statistického úřadu a ze španělských internetových stránek www.datosmacro.com, které nabízejí makroekonomické údaje nejen o Andalusii a České republice, ale i o dalších zemích.

1 Andalusie

1.1 Geograficko – demografické údaje

1.1.1 Základní údaje

Andalusie je jedno ze sedmnácti autonomních společenství Španělského království. Autonomní společenství je územní jednotka v rámci ústavního uspořádání Španělska. Rozdělení Španělska do jednotlivých autonomních společenství je uspořádáno ve Španělské ústavě z roku 1978, kde jsou mimo jiné stanoveny pravomoci jednotlivých komunit.¹

Andalusie je mostem mezi dvěma kontinenty, Afrikou a Evropou. Nachází se na jihu Pyrenejského poloostrova. Rozkládá se na jihu Španělska při pobřeží Středozemního moře a Atlantského oceánu. Je nejj jižnějším bodem kontinentální Evropy. Skládá se z osmi provincií (viz tab. č. 1) – Almería, Cádiz, Córdoba, Granada, Huelva, Jaén, Málaga, Sevilla (hlavní město Andalusie, sídlo Společenství Andalusie). Andalusie se svými 8 440 300² (údaj z roku 2013) obyvateli je nejvíce osídleným a rozlohou 87 599 km² druhým největším autonomním společenstvím Španělska.³ V celém Španělsku je úředním jazykem španělština (kastilština), obyvatelé Andalusie převážně hovoří andaluským dialektem (tzv. el andaluz), španělštinu jako oficiální jazyk využívají na úradech, ve školách, atd. Měnou je euro.

Tab. č. 1: Základní údaje o provinciích Andalusie

Provincie	Hlavní město	Počet obcí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel (1.1.2013)
Almería	Almería	102	8 774	699 329
Cádiz	Cádiz	44	7 436	1 238 492
Córdoba	Córdoba	75	13 550	802 422
Granada	Granada	169	12 531	919 319
Huelva	Huelva	79	10 148	520 668
Jaén	Jaén	97	13 489	664 916

¹ *Autonomní společenství* /online/. cit. 2014-1-27. Dostupné z: http://es.wikipedia.org/wiki/Comunidad_aut%C3%B3noma

² *Andalusie* /online/. cit. 2014-1-26. Dostupné z: <http://es.wikipedia.org/wiki/Andaluc%C3%ADa>

³ *Andalusie* /online/. cit. 2014-1-26. Dostupné z: <http://www.datosmacro.com/ccaa/andalucia>

Málaga	Málaga	101	7 308	1 652 999
Sevilla	Sevilla	105	14 042	1 942 155

(Zdroj: <http://www.ine.es/jaxi/tabla.do>)

1.1.2 Charakteristika jednotlivých provincií

Almería se nachází na jihovýchodní části Iberského poloostrova. Hraničí s provincií Granada a Murcia a se Středozemním mořem. Hlavním městem je Almería, město na jihu provincie. Většina obyvatel je soustředěna na pobřeží. Intenzivní zemědělství je modelem vysoké technické a ekonomické výkonnosti, založeným na racionálním využití vody.⁴ Typickými plodinami pro Almerii jsou rajčata, papriky, lilky, cukety, vodní melouny a okurky.

Cádiz se rozkládá na jihu Andalusie, hlavním městem je Cádiz. Na severu hraničí se Sevilí a Huelvou, na východě s Málagou a Středozemním mořem, na západě s Atlantským oceánem, na jihu s Gibraltarským průlivem. V primárním sektoru jsou dominantní vinice a olivové háje. Dále pak chov dobytka a rybolov. Hlavní ekonomickou aktivitou je však cestovní ruch díky rozsáhlým plážím, plážovým sportům a bohaté kultuře.

Córdoba, s hlavním městem Córdoba, se nachází v severo – centrální části Andalusie. Hraničí s Málagou, Sevilou, Granadou a Jaénem. Córdoba je mimo jiné hlavním městem muslimského Španělska. Protéká zde řeka Guadalquivir, která protíná provincii z jedné strany na druhou a dělí tak Córdoba na východní a západní část a zúrodňuje rozsáhlé pláně s obilovinami, vinnou révou a olivovníky.

Granada, s hlavním městem Granada, se rozkládá na jihovýchodní části Iberského poloostrova, na pobřeží Středozemního moře. Provincie Granada se vyznačuje náhorními plošinami, které sestupují od vysokých hor až k moři. Tyto plošiny a nadmořská výška mají za následek velmi chladné zimy a mají tedy neblahý důsledek na flóru, zemědělství a chov dobytka.⁵

Huelva, s hlavním městem Huelva, se nachází v západní části autonomního společenství Andalusie. Stejně jako ve zbytku Španělska je zde dominující terciární

⁴ *Intenzivní zemědělství v provincii Almería* /online/. cit. 2014-1-26. Dostupné z: http://es.wikipedia.org/wiki/Agricultura_intensiva_de_la_provincia_de_Almer%C3%ADa

⁵ *Granada* /online/. cit. 2014-1-28. Dostupné z: <http://www.andalucia.org/es/destinos/provincias/granada/>

sektor, který zahrnuje cestovní ruch. Sekundární sektor zde má však větší váhu než ve zbytku Andalusie, a to díky chemickému závodu, který je spojen s těžbou, a díky rafinerii, která je zdrojem pracovních míst pro provincii. V rámci primárního sektoru převažuje rybolov, zemědělství a chov dobytka. Huelva je známá pro výrobu tradiční šunky zvané Jamón de Huelva.

Jaén, s hlavním městem Jaén, se rozkládá na východě Andalusie, v jihovýchodní části Iberského poloostrova. Jedná se o provincii, která úzce souvisí s iberskou mytologií. Turistům nabízí nespočetné a bohaté množství památek. Zemědělství je založeno na olivové monokultuře, která zaujímá zhruba 78 % zemědělské plochy. Více jak 42 % španělského olivového oleje pochází právě z olivových hájů v Jaenu.⁶

Málaga, s hlavním městem Málaga, se nachází jihu Pyrenejského poloostrova. Zemědělskou plochu zaujímají hlavně olivové a mandlové háje, dále pak citrusy. Ekonomika Málaga je na prvním místě mezi andaluskými provinciemi díky rozvinutému cestovnímu ruchu a stavebnictví. Jako zdroj příjmů a vytváření pracovních míst nesmíme opomenout ani rybářský průmysl.

Sevilla, s hlavním městem Sevilla, je poslední a zároveň také nejvíce osídlenou provincií Andalusie. Řadí se na druhé místo v největší produkci andaluských provincií. Mezi nejvíce zastoupené zemědělské produkty patří pšenice, ječmen, rýže, kukuřice, cizrna, čočka, brambory, slunečnice a bavlna. Z ovoce jsou to pomeranče, broskve, olivy a hroznové víno. Za zmínku stojí i chov dobytka, hlavně koz, vepřů a ovcí. Hlavní město Sevilla je nejnavštěvovanějším hlavním městem Andalusie.⁷

1.1.3 Samospráva Andalusie

Andalusie byla čtvrtým španělským regionem, který po obnovení demokracie získal uznání své historické identity a právo na samosprávu.⁸ Prvním právním krokem, kdy Andalusie začala rozvíjet svoji nezávislost, bylo ustanovení v roce 1981. O dvacet let později bylo andaluské společenství připraveno přijmout a vymezit nové oprávnění ve své samosprávě. Roku 2001 přišel tehdejší prezident Společenství Andalusie, Manuel Chaves, s myšlenkou reformy, a to posílit možnosti samosprávy. Tato reforma

⁶ *Provincie Jaén* /online/. cit. 2014-1-26. Dostupné z:

[http://es.wikipedia.org/wiki/Provincia_de_Ja%C3%A9n_\(Espa%C3%B1a\)#Econom.C3.ADA](http://es.wikipedia.org/wiki/Provincia_de_Ja%C3%A9n_(Espa%C3%B1a)#Econom.C3.ADA)

⁷ *Provincie Sevilla* /online/. cit. 2014-1-26. Dostupné z: http://es.wikipedia.org/wiki/Provincia_de_Sevilla

⁸ *Samospráva Andalusie* /online/. cit. 2014-1-29. Dostupné z:

http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/autogobierno/amplia_autonomia.html

byla definitivně přijata v roce 2006, a to hlavně z důvodu dosažení maximálních kompetencí a rozšíření sociálních práv občanů Andalusie.⁹ Kompetence, obsažené v prvním ustanovení autonomie z roku 1981, byly dále posíleny a rozšířeny v novém znění schváleném v referendu dne 18. února 2007.¹⁰

Společenství Andalusie (Junta de Andalucía) je instituce, která politicky organizuje samosprávu autonomní oblasti. Skládá se z andaluského parlamentu, předsednictví Rady a Rady guvernérů.¹¹ Výkonná moc náleží vládě Rady Andalusie (Junta de Andalucía), zákonodárnou moc má v rukou parlament Andalusie a soudní moc spadá pod Vrchní soudní dvůr Andalusie.

Vláda je odpovědná za řízení a koordinaci správy autonomního společenství. Současnou prezidentkou je Susana Díaz Pacheco, která se zmocnila mandátu v září roku 2013. Jejími hlavními funkcemi jsou řízení a koordinace činnosti Rady guvernérů a koordinace správy autonomní oblasti.¹² Vláda Andalusie se skládá z jednoho místopředsedy a jedenácti ministrů. Tato struktura je doplněna zastupitelskými úřady v jednotlivých provinciích a navíc jednou subdelegací pro Gibraltar se sídlem ve městě Algeciras. Institucionální zastoupení Společenství Andalusie v zahraničí přísluší zastupitelství Madridu a Bruselu. Andaluský parlament je volen hlasovacím systémem ve všeobecných volbách každé 4 roky. Je orgánem odpovědným za vypracování a schválení zákonů autonomního společenství. Sídlí ve městě Sevilla a skládá se ze 109 poslanců.¹³ Vrchní soudní dvůr Andalusie, se sídlem v Granadě, je nejvyšší soudní instancí v regionu.

Co se týče místní správy, andaluské území je složeno ze 771 obcí a 8 provincií.¹⁴ Obec, jako základní územní jednotka, je podřízena obecnímu úřadu. Provincie, jako skupina obcí, spadá pod zastupitelstvo provincie. Tyto subjekty se spojují ve společenství z ekonomických a sociálních důvodů.

⁹ *Statut autonomie* /online/. cit. 2014-2-1. Dostupné z: <http://www.juntadeandalucia.es/organismos/sobre-junta/estatuto.html>

¹⁰ *Rozšíření autonomie* /online/. cit. 2014-2-4. Dostupné z: http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/autogobierno/amplia_autonomia.html

¹¹ *Institucionální organizace* /online/. cit. 2014-2-1. Dostupné z: <http://www.juntadeandalucia.es/organismos/sobre-junta/organizacion.html>

¹² *Andaluská vláda* /online/. cit. 2014-1-29. Dostupné z: <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/autogobierno/gobierno.html>

¹³ *Parlament, justice, správa* /online/. cit. 2014-1-29. Dostupné z: <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/autogobierno/gobierno.html>

¹⁴ *Parlament, justice, správa* /online/. cit. 2014-1-29. Dostupné z: <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/autogobierno/gobierno.html>

1.1.4 Demografie Andalusie

V Andalusii je větší zastoupení městského obyvatelstva než venkovského. Městské obyvatelstvo pracuje převážně v průmyslu, stavebnictví a službách. Obyvatelé venkova žijí v malých vesničkách a pracují hlavně v zemědělství a rybolovu.

K nejvíce osídleným oblastem patří hlavní města jednotlivých provincií a jejich okolí (viz tab. č. 2), nížiny podél řeky Guadalquivir a pobřeží. Naopak nejméně osídlené části Andalusie jsou horské oblasti, které tvoří 50 % andaluského území.¹⁵

Tab. č. 2: Počet obyvatel žijících v hlavním městě jednotlivých provincií v roce 2013

Hlavní město provincie	Počet obyvatel k 1.1.2013
Almería	192 697
Cádiz	122 990
Córdoba	328 704
Granada	237 818
Huelva	148 101
Jaén	116 176
Málaga	568 479
Sevilla	700 169

(Zdroj: <http://www.ine.es/jaxi/tabla.do>)

V tabulce č. 3 můžeme vidět, že v posledních letech klesá porodnost, tak jako ve většině vyspělých zemí a roste úmrtnost. Navzdory těmto údajům však počet obyvatel Andalusie roste, a to hlavně díky zvýšenému počtu přistěhovalců a prodlužující se délce života obyvatel. Dle údajů Institutu statistiky Andalusie se ženy průměrně dožívají 83,7 let a muži 78,1 let.¹⁶

Tab. č. 3: Porodnost, úmrtnost a celkový počet obyvatel v Andalusii během let 2005–2012

Rok	Počet narozených dětí	Počet úmrtí	Celkový počet obyvatel
2012	86 375	68 361	8 449 985
2011	89 552	65 702	8 424 102

¹⁵ *Andalusie* /online/. cit. 2014-1-28. Dostupné z: <http://www.andalucia.org/es/conoce-andalucia/situacion-geografica/>

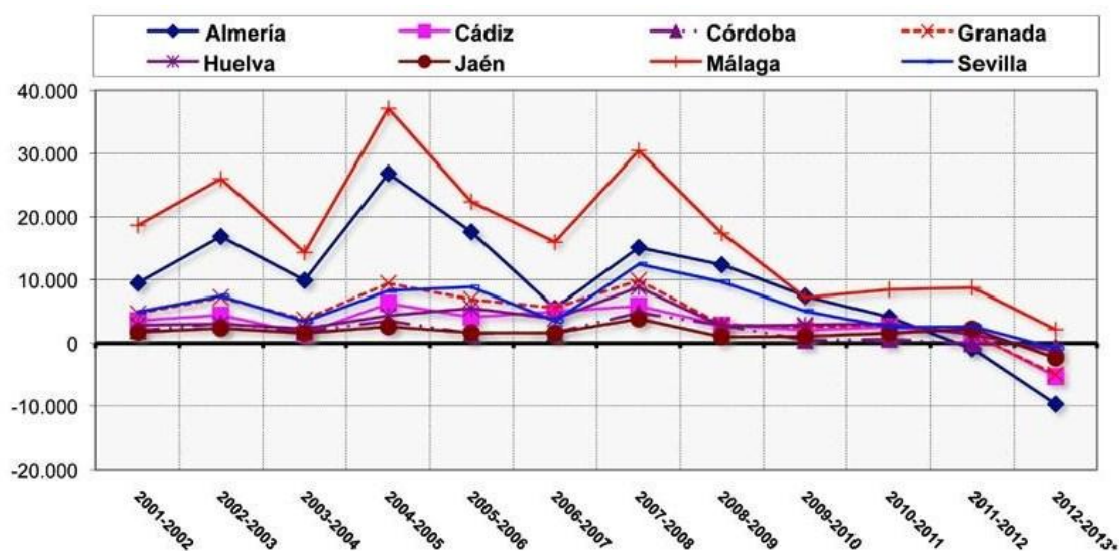
¹⁶ *Průměrná délka života v Andalusii* /online/. cit. 2014-1-28. Dostupné z: <http://www.juntadeandalucia.es/institutodeestadisticaycartografia/sid/indicadoresDetallados/index.htm>

2010	92 201	64 471	8 370 975
2009	94 616	64 730	8 302 923
2008	100 295	65 541	8 202 220
2007	96 068	65 215	8 059 461
2006	95 298	62 241	7 975 672
2005	91 808	65 885	7 849 799

(Zdroj: <http://www.juntadeandalucia.es/institutodeestadisticaycartografia/iea/consultasActividad.jsp?CodOper=11&sub=48665>)

Po Madridu a Katalánsku je Andalusie na třetím místě s největším počtem přistěhovalců. Více jak polovinu přistěhovalců tvoří obyvatelé z Evropské unie (a to hlavně z Rumunska a Velké Británie), 22 % z Afriky (Maroka), 18 % z Jižní Ameriky (Ekvádoru), okolo 3 % z Asie a zbytku Evropy, 1 % ze Severní Ameriky.¹⁷ Tito imigranti se soustřeďují hlavně do provincií Málaga, Almería, Sevilla a Granada (viz graf č. 1). Ve všech andaluských provinciích je největší počet přistěhovalců zaměstnaný v sektoru služeb, především v hotelnictví, dále pak v zemědělství, průmyslu a stavebnictví.

Graf č. 1: Vývoj meziročního nárůstu registrovaných cizinců v Andalusii během let 2001–2013

(Zdroj: http://digital.csic.es/bitstream/10261/80044/1/boletin_OPAM18.pdf)

¹⁷ *Imigrace v Andalusii* /online/. cit. 2014-1-27. Dostupné z: <http://www.parainmigrantes.info/la-inmigracion-en-andalucia/>

1.2 Národohospodářské údaje

1.2.1 Ekonomika Andalusie

Mezi ekonomické sektory, lišící se druhem ekonomické činnosti, patří primární, sekundární a terciární sektor. Ekonomická situace Andalusie je charakterizována velkou váhou terciárního sektoru, který představuje 73 % regionální hrubé přidané hodnoty, zatímco průmysl a stavebnictví představují 21,8 % a primární sektor pouhých 5,2 %.¹⁸ V následující tabulce č. 4 můžeme vidět ekonomická odvětví jednotlivých sektorů, ve kterých pracuje nejvíce obyvatel Andalusie.

Tab. č. 4: Ekonomická odvětví jednotlivých sektorů, ve kterých pracuje nejvíce obyvatel – Andalusie, rok 2005–2012

Odvětví	Rok 2012	Rok 2011	Rok 2010	Rok 2009	Rok 2008	Rok 2007	Rok 2006	Rok 2005
	Počet obyvatel (v tisících)							
Doprava a skladování	111,5	116,2	119,3	121,8	149,9	163,5	159,2	149,6
Hotelové služby	222,0	235,6	223,8	235,8	259,2	251,8	238,2	221,7
Manufaktura	196,2	213,2	227,1	243,0	294,0	302,4	294,4	305,6
Stavebnictví	156,2	209,7	246,7	284,9	415,3	491,0	473,8	435,3
Školství	185,3	191,0	192,6	196,7	192,5	190,9	194,2	183,7
Velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel a motocyklů	493,6	505,5	505,3	528,5	562,3	525,8	519,4	486,9
Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení	259,1	286,1	288,1	268,9	244,8	224,8	222,3	212,4
Zdravotnictví a sociální služby	207,5	202,7	206,9	200,8	188,3	184,9	182,8	168,4
Zemědělství, chov dobytka, lesnictví, rybolov	203,7	216,5	230,5	217,4	227,9	242,3	250,5	264,2

(Zdroj:<http://www.juntadeandalucia.es/institutodeestadisticaycartografia/epa/index.htm>)

¹⁸ *Podnikatelské a konkurenční společenství /online/. cit. 2014-1-31. Dostupné z: http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/comunidad_emprededora.html*

1.2.2 Primární sektor

Do primárního sektoru, ve kterém pracuje nejméně obyvatel, patří zemědělství, chov dobytka, rybolov, lesnictví a těžební průmysl. Zemědělství Andalusie se v posledních desetiletích značně vyvinulo, a to zejména díky mechanizaci práce, modernizaci zavlažování a rozšířenému využívání nových technologií v systémech zpracování a uvádění na trh. Je zaměřeno na pěstování obilovin, vinné révy, oliv, ovoce a zeleniny. Mezi hlavní druhy hospodářských zvířat patří ovce, prasata, krávy a koně. Také rybolov je tradiční zdroj bohatství. Převažují zde sardinky, ančovičky, tresky, chobotnice a sépie. Pěstování mušlí probíhá jak na moři, tak i v ústích řek. Andaluský rybolov představuje jedinečnost a má velký význam v celé historii.

1.2.3 Sekundární sektor

Do sekundárního sektoru se řadí průmysl a stavebnictví. Jedná se o odvětví, které produkuje hmotné statky, které dále slouží lidstvu, jako např. potraviny, nápoje, kovy, chemické prostředky, obydlí, veřejné budovy, silnice. Průmysl je úzce spojen se zemědělstvím a rybolovem. Potravinářský průmysl Andalusie představuje 24,5 % celkové zaměstnanosti.¹⁹ Hlavními produkty jsou ovoce, zelenina, oleje, alkoholické nápoje a maso. Vývoz těchto surovin do zahraničí tvoří hlavní součást zahraničního obchodu autonomní společnosti. Kromě těchto produktů, andaluský zemědělský sektor nabízí především víno. První vinice v Andalusii pravděpodobně zavedli Féničané kolem roku 1 100 před Kristem. Ačkoliv jsou vinice ve všech provinciích, hlavními producenty jsou Cádiz, Córdoba, Huelva, Granada a Málaga.²⁰ Tento sektor je orientován především na výrobu kvalitních vín, což určuje velmi specializované pěstování, ve kterém se prostrhávání vinic a sklizeň zajišťují ručně. Charakteristickým vínem je víno dezertní. Hutní, energetický a chemický průmysl tvoří v posledních letech nedílnou součást průmyslu Andalusie. Osa Sevilla – Cádiz – Huelva tvoří hlavní zónu průmyslového rozvoje.²¹ Stavebnictví v Andalusii zažilo boom v letech 2000 – 2006. Od roku 2007 význam stavebnictví klesá.

¹⁹ *Průmysl* /online/. cit. 2014-1-28. Dostupné z:

<http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/industria.html>

²⁰ *Andaluská vína* /online/. cit. 2014-1-31. Dostupné z:

http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/vinos_andaluces.html

²¹ *Průmysl* /online/. cit. 2014-1-28. Dostupné z:

<http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/industria.html>

1.2.4 Terciární sektor

Terciární sektor (služby) zaměstnává nejvíce obyvatel. Patří sem např. obchod, finanční služby, věda a technika, doprava, turismus, školství a zdravotnictví. Obchodní činnost v Andalusii má velký význam, tvoří 10 % regionálního HDP.²² Obchod, který se dělí na domácí a zahraniční, dovoluje spotřebitelům koupit veškeré produkty, které pochází ze sekundárního sektoru. Dopravní síť je velmi rozsáhlá a disponuje těmito druhy dopravy: pozemní – silniční, železniční; letecká a vodní. Tvoří 5 % HDP.²³ Cestovní ruch má v Andalusii velký význam a vytváří tak mnoho pracovních pozic. Tvoří 11 % andaluského HDP.²⁴ Hlavní přednosti andaluského turismu jsou klima, kulturní dědictví, bohatá krajina, rozsah výběru a cena, která odpovídá kvalitě. Roční počet návštěvníků přesahuje číslo 21,6 milionů.²⁵ Andalusie je nejnavštěvovanějším regionem Španělska jak španělskými turisty, tak i těmi zahraničními, a to především Brity, Němci a Francouzi. Tradičními cíly turistů jsou pláže a historická města. V posledních letech dochází k rozvoji také venkovského a domácího cestovního ruchu. Andaluská nabídka cestovního ruchu také zahrnuje kompletní síť zařízení pro volný čas, a to např. velké zábavní parky nebo golfové hřiště a nejjihnější lyžařské středisko v Evropě, v Sierra Nevada. Školství v Andalusii, stejně jako v celém Španělsku, spadá do veřejné správy, která poskytuje povinné a bezplatné vzdělání (dle Španělské ústavy z roku 1978²⁶). Základní vzdělání zahrnuje 16 let školní docházky (povinných je 10 let, od 6 do 16 let dítěte). Následuje středoškolské vzdělání, nebo maturitní studium v délce dvou let. Vysokoškolské studium je rozděleno na jednotlivé etapy, nástrojem hodnocení jsou kredity dle Boloňské deklarace. Tímto způsobem se andaluské univerzity přizpůsobují ostatním evropským vysokým školám. Andalusie disponuje 10 veřejnými vysokými školami a 11 vědecko – technickými parky.²⁷ Zdravotnictví je bezplatné a spadá pod regionální vládu a Ministerstvo zdravotnictví Andalusie.

²² *Obchod, bankovníctví, doprava* /online/. cit. 2014-1-28. Dostupné z:

<http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/comercio.html>

²³ *Obchod, bankovníctví, doprava* /online/. cit. 2014-1-28. Dostupné z:

<http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/comercio.html>

²⁴ *Cestovní ruch* /online/. cit. 2014-1-29. Dostupné z:

<http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/turismo.html>

²⁵ *Cestovní ruch* /online/. cit. 2014-1-29. Dostupné z:

<http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/turismo.html>

²⁶ *Školství v Andalusii* /online/. cit. 2014-1-26. Dostupné z:

http://es.wikipedia.org/wiki/Educaci%C3%B3n_en_Andaluc%C3%ADa

²⁷ *Výzkum a inovace* /online/. cit. 2014-1-28. Dostupné z:

<http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/investigacion.html>

1.2.5 Mezinárodní obchod

Zahraniční obchod Andalusie zaznamenal během posledních let vyšší růst hrubého domácího produktu, což vede k postupnému otevírání a internacionalizaci regionální ekonomiky.²⁸ Během celé historie dosáhl v roce 2012 rekordní výše vývoz, a to 25 066 milionů a dovoz 31 246 milionů euro.²⁹ Tabulka č. 5 ukazuje, jaké produkty a v jakém množství byly v roce 2012 nejvíce z Andalusie vyváženy a také produkty, které byly do Andalusie dováženy. Tabulka č. 6 představuje hlavní cílové a zdrojové země Andalusie.

Tab. č. 5: Obchodní bilance Andalusie z roku 2012

	Vývoz	Dovoz
Dopravní materiál	1 415 499	551 404
Výrobky potravinářského průmyslu	1 167 133	1 101 465
Tuky a oleje (zvířecí, rostlinné)	1 567 586	464 848
Chemické produkty, plasty	1 294 006	2 188 197
Elektrické stroje a přístroje	1 550 640	1 115 631
Obecné kovy a výrobky z nich	3 056 444	1 551 245
Dřevo, dřevěné produkty	330 191	304 119
Obuv a oděvy, kůže	371 411	601 781
Nerostné produkty a výrobky	6 338 873	21 277 343
Zemědělská výroba, rybolov	4 300 421	1 483 288
Další	3 662 631	606 292
Celkem	25 054 836	31 245 613

(Zdroj:

http://www.juntadeandalucia.es/institutodeestadisticaycartografia/dtbas/dtb13/ADB2013_economia.pdf)

Tab. č. 6: Cílové a zdrojové země, rok 2012

Cílové země	Distribuce (v %)	Zdrojové země	Distribuce (v %)
Francie	9,2	Nigérie	16,8
Německo	7,7	Alžírsko	12,9
Itálie	7,6	Saúdská Arábie	8,7
Portugalsko	7,1	Irák	6,7
USA	6,9	USA	3,2

²⁸ Otevření do zahraničí /online/. cit. 2014-3-1. Dostupné z:

http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/apertura_exterior.html

²⁹ Otevření do zahraničí /online/. cit. 2014-3-1. Dostupné z:

http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/apertura_exterior.html

Maroko	5,1	Rusko	2,9
Velká Británie	4,6	Mexiko	2,7
Belgie	3,6	Portugalsko	2,7
Bulharsko	3,1	Francie	2,4
Nizozemsko	2,9	Chile	2,4

(Zdroj:

http://www.juntadeandalucia.es/institutodeestadisticaycartografia/dtbas/dtb13/ADB2013_economia.pdf)

1.3 Ekonomické ukazatele

Od počátku samostatnosti si andaluská ekonomika udržovala silné tempo konvergence vzhledem ke Španělsku a Evropské unii, mimo jiné s výrazně vyšším růstem výroby, vytvářením pracovních míst a vznikem podniků.³⁰ Ekonomika Andalusie je dle hrubého domácího produktu třetí největší ekonomikou Španělska. Mezi další ekonomické ukazatele patří např. index spotřebitelských cen, veřejný dluh a nezaměstnanost.

1.3.1 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt je peněžním vyjádřením celkové hodnoty nově vytvořených statků a služeb v daném období a na určitém území. Slouží jako ukazatel vývoje a výkonnosti ekonomiky daného státu. Přepočet HDP na jednoho obyvatele vypovídá o životní úrovni země. V tabulce č. 7 můžeme vidět vývoj HDP v Andalusii od roku 2005 do roku 2012. Do roku 2008 docházelo k růstu HDP, následně pak až do roku 2012 k jeho poklesu.

Tab. č. 7: Hrubý domácí produkt Andalusie v letech 2005–2012

Rok	Výše HDP (milióny, v eurech)	Výše HDP na obyvatele (v eurech)
2012	138 923	16 739
2011	141 603	17 122
2010	141 648	17 193
2009	142 625	17 442
2008	148 863	18 365
2007	144 897	18 100
2006	136 001	17 300
2005	125 716	16 300

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/pib/espana-comunidades-autonomas/andalucia>)

³⁰ *Podnikatelské a konkurenční společenství* /online/. cit. 2014-1-31. Dostupné z: http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/comunidad_emprendedora.html

1.3.2 Index spotřebitelských cen

Index spotřebitelských cen je souhrnný ukazatel růstu cen všeho zboží a služeb, které domácnosti kupují.³¹ Vzhledem k ekonomické krizi klesá poptávka. Z údajů indexu spotřebitelských cen je více než zřejmé, že ekonomika stagnuje. Pokud jde o inflaci, za posledních 12 měsíců došlo k nejvýznamnějšímu navýšení cen u alkoholických nápojů a tabáku. Ve srovnání s eurozónou je roční míra inflace v Andalusii nižší o 0,1 %. To znamená, že komparativní cenová výhoda zůstala v Andalusii zachována.³² Andalusané budou i nadále požadovat radikální změnu v sociálně – ekonomickou politiku vlády, jejímž cílem bude vytváření pracovních míst, zlepšení životních podmínek a kupní síly občanů, především pracovníků. V tabulce č. 8 je uveden index spotřebitelských cen Andalusie v letech 2005 až 2012.

Tab. č. 8: Index spotřebitelských cen v Andalusii v letech 2005–2012

Index spotřebitelských cen v %								
	Rok 2012	Rok 2011	Rok 2010	Rok 2009	Rok 2008	Rok 2007	Rok 2006	Rok 2005
CPI celkem	2,6	2,1	3,2	0,6	1,3	4,2	2,9	3,6
Potraviny, nealkohol. nápoje	2,7	2,0	0,8	-3,1	2,1	6,8	3,8	3,7
Alkoholické nápoje, tabák	5,5	4,4	16,3	13,6	4,1	6,3	1,6	5,3
Oděvy, obuv	0,1	0,2	0,5	-1,1	0,5	1,0	1,1	1,2
Bydlení	6,0	6,0	5,9	0,9	6,9	3,9	5,7	6,3
Bytové vybavení	0,6	0,9	1,1	0,3	3,0	2,9	2,7	1,7
Zdraví	14,7	-3,4	-2,0	-2,1	0,4	-3,1	1,5	-0,2
Doprava	2,5	4,5	10,1	3,9	-5,9	6,9	1,9	6,1
Telekomunikace	-2,8	-1,6	-0,7	-0,3	-0,3	0,8	-1,4	-1,6
Rekreace, kultura	0	0,1	-1,2	-1,7	-0,4	-1,4	-0,8	0

³¹ Index spotřebitelských cen /online/. cit. 2014-2-5. Dostupné z:

http://www.vitejtenazemi.cz/cenia/index.php?p=index_spotrebitelskych_cen&site=spotreba

³² Index spotřebitelských cen ukazuje, že stagnace ekonomiky je více než zřejmá /online/. cit. 2014-2-9.

Dostupné z: <http://www.formacionyempleo.ugt-andalucia.com/noticias/511-los-datos-del-ipc-demuestran-que-el-estancamiento-de-la-economia-es-mas-que-evidente>

Vzdělávání	9,8	2,7	2,7	2,3	4,2	3,8	4,6	3,7
Ubytování, stravování	0,3	1,0	1,4	1,3	3,6	4,5	5,2	4,5
Ostatní zboží a služby	3,3	2,5	2,6	1,8	3,6	2,7	3,9	3,0

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/ipc-paises/espana-comunidades-autonomas/andalucia>)

1.3.3 Veřejný dluh

Veřejný dluh vyjadřuje souhrn závazků ústředních vládních institucí a dalších veřejných orgánů dané země, v našem případě autonomního společenství, vůči jednotlivým věřitelům.³³ V následující tabulce č. 9 můžeme vidět vývoj zadluženosti Andalusie od roku 2005 do roku 2012. Tento údaj však není zcela úplný, neboť k andaluskému dluhu musíme ještě připočítat celkový španělský dluh, který v roce 2005 činil 392 497 milionů euro (43,20 %) a do roku 2012 vzrostl na 884 653 milionů euro (86,00 %).³⁴

Tab. č. 9: Růst veřejného dluhu v Andalusii od roku 2005 do roku 2012

Rok	Výše dluhu (milióny, v eurech)	Výše dluhu (v % HDP)	Výše dluhu na jednoho obyvatele (v eurech)
2012	20 544	14,60	2 431
2011	14 314	9,80	1 699
2010	12 179	8,50	1 455
2009	9 831	6,90	1 184
2008	8 051	5,40	982
2007	7 177	5,00	891
2006	7 314	5,40	917
2005	7 354	5,90	937

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/deuda/espana-comunidades-autonomas/andalucia>)

1.3.4 Nezaměstnanost

Prohlubující se ekonomická krize změnila aktuální trendy na andaluském pracovním trhu a vzrostla nezaměstnanost především mladých lidí. Krize se nejdříve projevila ve stavebnictví, které bylo zredukováno o tisíce pracovních míst. Později

³³ *Státní dluh* /online/. cit. 2014-2-5. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_dluh

³⁴ *Veřejný dluh Španělska* /online/. cit. 2014-3-26. Dostupné z: <http://www.datosmacro.com/deuda/espana>

zasáhla i zdravotnictví a sociální služby.³⁵ S více jak 1,5 miliony nezaměstnaných je Andalusie na prvním místě nezaměstnanosti španělských regionů. Nejvyšší míra nezaměstnanosti v jednotlivých provinciích je v Cádizu, Granadě, Malaze a Seville.³⁶

Podle údajů Eurostatu má Andalusie nejhorší pracovní trh Evropského společenství. Téměř půl milionu domácností má všechny své členy nezaměstnané.³⁷ V současné době 36 % nezaměstnaných Andalusanů nedostává žádné dávky, a tím se zvyšuje riziko sociálního vyloučení. S tímto problémem souvisí i zvýšený počet sebevražd. V roce 2012 takto ukončilo svůj život 133 Andalusanů.³⁸ V tabulce č. 10 je uvedena celková nezaměstnanost obyvatel Andalusie, dále je uveden počet nezaměstnaných žen a mužů. Z tabulky je zjevné, že nezaměstnanost žen v dřívějších letech byla mnohem vyšší než nezaměstnanost mužů. Od roku 2008 se tato nerovnováha začíná stabilizovat, ačkoliv počet nezaměstnaných mužů je stále menší než počet nezaměstnaných žen. Tabulka č. 11 rozděluje nezaměstnanost do tří hlavních skupin – počet nezaměstnaných do 25 let, počet nezaměstnaných od 25 do 54 let a počet nezaměstnaných nad 54 let. Ačkoliv by se mohlo zdát, že poslední skupina je nejohroženější, nejvíce nezaměstnaných je právě mladých lidí.

Tab. č. 10: Nezaměstnanost v Andalusii v letech 2005–2012

Rok	Celková nezaměstnanost (v tisících)	Celková nezaměstnanost (v %)	Počet nezaměstnaných žen (v %)	Počet nezaměstnaných mužů (v %)
2013	1 452,0	36,3	38,8	34,3
2012	1 327,8	35,9	37,5	34,5
2011	1 212,0	31,2	33,1	29,8
2010	1 110,5	28,4	30,3	26,8
2009	992,8	26,3	27,7	25,3
2008	683,6	21,8	24,6	19,7
2007	471,0	14,0	19,1	10,5
2006	451,8	12,2	17,5	8,7
2005	475,6	13,8	19,5	9,8

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/paro-epa/espana-comunidades-autonomas/andalucia>, <http://www.juntadeandalucia.es/institutodeestadisticaycartografia/epa/index.htm>)

³⁵ *Míra nezaměstnanosti mladých lidí v Andalusii* /online/. cit. 2014-1-30. Dostupné z: http://www.eldiario.es/andalucia/Sanidad-servicios-sociales-destruccion-juvenil_0_196331141.html

³⁶ *Andalusie, černá díra v nezaměstnanosti* /online/. cit. 2014-1-30. Dostupné z: <http://www.elconfidencial.com/economia/2013/01/24/andalucia-agujero-negro-del-paro-40-en-cadiz-y-62-entre-los-jovenes-113560>

³⁷ *Rostoucí nezaměstnanost v Andalusii* /online/. cit. 2014-2-4. Dostupné z: <http://www.ugt-andalucia.com/datos-del-paro>

³⁸ *Na jih* /online/. cit. 2014-2-9. Dostupné z: <http://granadablogs.com/alsur/2014/02/08/no-por-amor/>

Tab. č. 11: Nezaměstnanost v Andalusii v letech 2005–2012

Rok	Počet nezaměstnaných do 25 let (v %)	Počet nezaměstnaných 25-54 let (v %)	Počet nezaměstnaných nad 54 let (v %)
2013	63,9	34,5	29,6
2012	65,1	33,7	28,0
2011	55,1	29,3	24,6
2010	49,6	26,4	22,0
2009	45,5	24,6	19,5
2008	38,2	19,9	15,6
2007	24,3	12,4	12,5
2006	20,8	11,0	9,9
2005	24,0	12,3	10,4

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/paro-epa/espana-comunidades-autonomas/andalucia>)

V tabulce č. 12 můžeme vidět opět nezaměstnanost v Andalusii v letech 2005-2011. Kritériem členění však bylo následující – zda jde o zaměstnavatele, podnikatele, nebo osobu samostatně výdělečně činnou. Dále pak jedná-li se o zaměstnance veřejného, či soukromého sektoru. V tabulce jsou uvedeny rovněž počty nepracujících déle jak 1 rok, nezaměstnaných hledajících první zaměstnání a zbylý počet nezaměstnaných. Od roku 2012 došlo ke změně v kritériích dělení počtu nezaměstnaných, a proto údaje z tohoto roku nejsou v tabulce uvedeny. Celková nezaměstnanost však v roce 2012 dosáhla alarmujícího počtu 1 327 800 nezaměstnaných obyvatel.

Tab. č. 12: Nezaměstnanost v Andalusii v letech 2005–2011

Počet nezaměstnaných (v tisících)							
	Rok 2011	Rok 2010	Rok 2009	Rok 2008	Rok 2007	Rok 2006	Rok 2005
Zaměstnavatel, podnikatel, OSVČ	22,7	21,3	23,7	11,7	8,0	7,2	5,5
Zaměstnanec veřejného sektoru	81,0	61,6	49,9	37,8	28,0	27,7	29,1
Zaměstnanec soukromého sektoru	524,6	527,9	556,5	407,2	254,1	236,6	238,6
Ostatní	3,3	3,1	2,6	1,5	1,3	2,6	3,8
Nepracující déle jak 1 rok	484,5	414,5	290,3	169,6	129,2	124,2	136,3

Nezaměstnaný hledající první zaměstnání	95,8	82,0	69,9	55,9	50,5	53,6	62,3
Celkem	1212,0	1110,5	992,8	683,6	471,0	451,8	475,6

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/paro-epa/espana-comunidades-autonomas/andalucia>)

Lidé, kteří postrádají minimální příjmy pro zajištění základní kvality života a kterým tak hrozí sociální vyloučení, mohou zažádat o podporu, avšak pouze na šest měsíců. Žadatel o sociální podporu musí mít trvalý pobyt v autonomním společenství (musí se shodovat s tím, ve kterém žádá o podporu). Věk žadatele je obvykle mezi 25 až 65 lety. Maximální příjem, aby mohl o podporu zažádat, nesmí být vyšší než 70 % minimální mzdy (minimální mzda v Andalusii – viz tabulka č. 13) a musí být menší než životní minimum, které činí 397 euro. Výše podpory v roce 2012 činila 62 % minimální mzdy.³⁹

Tab. č. 13: Minimální mzda v Andalusii v letech 2005–2012

Rok	Minimální mzda (v eurech)
2012	748
2011	748
2010	739
2009	728
2008	700
2007	666
2006	631
2005	599

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/smi/espana>)

1.4 Ekonomická krize

Mezinárodní ekonomická krize, kterou prochází i Andalusie, s sebou přináší ztrátu spousty pracovních míst a alarmující nárůst nezaměstnanosti. Ekonomická krize se přenáší i do oblasti zdravotnictví, školství, vyplácení důchodů a do dalších oblastí.

Ekonomické problémy, které Andalusie zažívá, vyžadují posílení regionální bytové politiky. Jak tuto regionální ekonomiku posílit, navrhuje Všeobecný svaz pracovníků (UGT – Unión General de Trabajadores), založený v roce 1888, který je španělskou odborovou organizací pracovníků. Nejdůležitějším krokem je zaměřit se na bytovou politiku, aby si každý pracující Andalusan mohl dovolit důstojné bydlení.

³⁹ *Sociální mzda* /online/. cit. 2014-2-9. Dostupné z: <http://www.ayudasparados.com/salario-social-orenta-minima-de-insercion-rmi/498>

Dalším krokem je podporovat tzv. speciální režim pro přístup k vlastnictví, který pomůže uspokojit základní potřeby ekonomicky slabých rodin. Důležitá je i možnost nabídnout mladým Andalusanům pronájem bytu s možností byt následně koupit. Dalším důležitým krokem je možnost pronájmu prázdných bytů, neboť není možné, aby si spousta rodin pracujících Andalusanů nemohla dovolit důstojné bydlení, zatímco ostatní rodiny, které disponují vysokými příjmy, vlastní prázdné a nevyužité bytové prostory. Dále je potřeba vyřešit problém hypoték, neboť narůstající ekonomické problémy a růst nezaměstnanosti způsobuje, že Andalusané nejsou schopni hypotéky splácet. „Nyní, kdy se nacházíme v těžkém období, je důležité než kdy jindy, věnovat ekonomické prostředky nejdůležitějším a nezbytným věcem, to znamená těm věcem, které v největší míře uspokojí potřeby Andalusanů. Stručně řečeno, nejde o nic jiného než optimalizovat co nejučinněji a nejefektivněji využití dostupných prostředků.“⁴⁰ Je potřeba uvést znovu do chodu ekonomickou aktivitu a opět zajistit zaměstnání v jednotlivých odvětvích a zajistit tím tak potřeby pracujících Andalusanů. „Navzdory nezaměstnanosti jsme konkurenceschopným a atraktivním místem v mnoha případech, neboť máme pevné základy v zemědělství, potravinářství, průmyslu a v cestovním ruchu.“⁴¹

1.5 Andalusie v rámci Španělska

Španělsko, oficiálně Španělské království, je suverénní zemí, sociálním a demokratickým státem, rozkládající se na Pyrenejském poloostrově. Hlavním městem Španělska je Madrid. Španělské území je rozděleno do sedmnácti autonomních společenství a dvou autonomních měst (Ceuta, Melilla). Španělsko je členem Evropské unie, NATO a dalších organizací. Formou vlády je parlamentní demokratická monarchie. Úředním jazykem je španělština. Katalánština, baskičtina a galicijština jsou uznávány jednotlivými autonomními společenstvími jako další úřední jazyky. Díky rozloze 505 600 km² je po Rusku, Ukrajině a Francii, čtvrtou největší zemí kontinentu.

Španělská ekonomika je pátou největší ekonomikou Evropské unie a třináctou ve světě.⁴² Od počátku roku 2008 došlo stejně jako v eurozóně a v USA k poklesu

⁴⁰ *Bydlení v Andalusii – návrh UGT* /online/. cit. 2014-3-23. Dostupné z: <http://www.ugt-andalucia.com/documents/10157/47501/propuestas+vivienda>

⁴¹ *Budoucnost Andalusie* /online/. cit. 2014-3-23. Dostupné z: <http://www.eleconomista.es/blogs/andanomiks/?p=964>

⁴² *Ekonomika Španělska* /online/. cit. 2014-2-13. Dostupné z: http://es.wikipedia.org/wiki/Econom%C3%ADa_de_Espa%C3%B1a

ekonomiky v makroekonomických ukazatelích, což vedlo k následné recesi.⁴³ Tato etapa byla zapříčiněna omezením a zastavením bankovních úvěrů, zvýšením úrokové míry a rostoucí cenou ropy. Ačkoliv už dříve byly zřejmé známky zpomalení, hlavní škody v ekonomice nastaly právě počátkem ledna roku 2008, a to krizí burzovního trhu společně s problémy v sektoru s nemovitostmi. Tohle všechno, společně s rostoucími cenami pohonných hmot a především potravin, se začalo nazývat ekonomická krize roku 2008. V tomto roce představila španělská vláda plán na podporu slábnoucí ekonomiky, který zahrnoval daňové slevy, státní půjčky a především pomoc sektoru s nemovitostmi. Na podzim roku 2008 španělská vláda vyhlásila plán boje s nezaměstnaností a investice do infrastruktury.⁴⁴

Průběh krize v Andalusii byl v podstatě podobný té ve Španělsku, ačkoliv s různou intenzitou v závislosti na autonomním společenství. Můžeme říci, že kolaps sektoru s nemovitostmi měl mnohem větší dopad právě v Andalusii, stejně tak i následky ochromení bankovního sektoru. Největším problémem se však stal nezastavitelný proces destrukce pracovních míst.⁴⁵

V tabulce č. 14 je uvedeno srovnání z roku 2012 autonomního společenství Andalusie vůči Španělskému království. Mimo jednotlivých ekonomických ukazatelů jako jsou HDP, index spotřebitelských cen (CPI), či výše dluhu, můžeme vidět, že nezaměstnanost v Andalusii je mnohem vyšší než v samotném Španělsku. Díky své výši HDP se Andalusie řadí na třetí místo španělských ekonomik, co se týče objemu HDP. V roce 2012 HDP na obyvatele činilo 16 739 euro ve srovnání s 22 300 euro HDP na obyvatele ve Španělsku, což znamená, že obyvatelé Andalusie mají nízkou životní úroveň ve srovnání s průměrem ve Španělsku. Veřejný dluh činil 20 544 milionů euro, což je 14,60 % HDP, výše dluhu na hlavu byla 2 431 euro. Pokud porovnáme jednotlivá autonomní společenství od nejmenšího k největšímu dluhu, zjistíme, že Andalusie se nachází na sedmáctém místě v tabulce autonomních společenství a na třetím místě, co se týče výše dluhu na jednoho obyvatele.⁴⁶

⁴³ *Ekonomické sektory Andalusie a Španělska* /online/. cit. 2014-2-10. Dostupné z:

<http://ceipntrasradelapiedad.wordpress.com/2010/08/06/los-sectores-economicos-de-andalucia-y-espana/>

⁴⁴ *Ekonomická krize – pohled odborů* /online/. cit. 2014-3-2. Dostupné z:

http://www.cmkos.cz/data/articles/down_1287.pdf

⁴⁵ *Ekonomické sektory Andalusie a Španělska* /online/. cit. 2014-2-10. Dostupné z:

<http://ceipntrasradelapiedad.wordpress.com/2010/08/06/los-sectores-economicos-de-andalucia-y-espana/>

⁴⁶ *Ekonomika Andalusie* /online/. cit. 2014-3-9. Dostupné z: <http://www.datosmacro.com/ccaa/andalucia>

Tab. č. 14: Srovnání Andalusie a Španělska z roku 2012

Rok 2012		
	Andalusie	Španělsko
Hlavní město	Sevilla	Madrid
Rozloha v km ²	87 599	505 600
Počet obyvatel	8 440 300	47 129 783
HDP (milionů euro)	138 923	1 029 002
HDP na osobu (euro)	16 739	22 300
CPI v %	2,60	2,90
Výše dluhu (milionů euro)	20 544	884 653
Výše dluhu v % HDP	14,60	86,00
Výše dluhu na 1 obyvatele (euro)	2 431	19 147
Deficit (milionů euro)	- 2 877	-109 572
Deficit v % HDP	-2,07	-10,60
Nezaměstnanost v %	35,90	26,20

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/ccaa/comparar/espana/andalucia>)

Za zdroj hospodářského oživení španělské ekonomiky je považován zahraniční sektor. Exportní výkonnost v posledních letech byla mimořádná, a to hlavně díky zlepšení kvality a konkurenceschopnosti španělských firem. Podle Ministerstva hospodářství a konkurenceschopnosti vzrostl vývoz mezi lety 2009 až 2011 o 34 %. Tento vývoj staví Španělsko na sedmácté místo, co se týče vyvážejících zemí světa. Od roku 2001 španělský vývoz zboží vzrostl téměř o 70 %. Naopak v důsledku stagnace domácího trhu došlo ke snížení dovozu.⁴⁷

V současné době španělská ekonomika prochází intenzivní transformací založenou na sanaci bilance soukromého sektoru, na posílení veřejných financí, na přeskupení cen a přesunu výrobních faktorů, a to za účelem obnovení hospodářské soutěže a zahájením nové fáze růstu na pevných, udržitelných a vyvážených základech. Síla takového modelu růstu se opírá o nápravu makroekonomické nerovnováhy nahromaděné v minulosti. Stručně řečeno, v roce 2013 se podařilo španělské ekonomice dostat z recese. Prognózy pro rok 2014 uvádí růst HDP. Zpočátku bude růst ekonomiky

⁴⁷ Španělsko, konkurenceschopná ekonomika /online/. cit. 2014-3-30. Dostupné z: <http://marcaespana.es/es/economia-empresa/internacionalizacion/destacados/72/el-sector-exterior-como-palanca-de-recuperacion-economica>

spočívat ve vývozu a v investicích do zařízení. Následně se zaměří na vytváření pracovních míst a soukromou spotřebu.⁴⁸

⁴⁸ Španělsko, konkurenceschopná ekonomika /online/. cit. 2014-3-30. Dostupné z:
<http://marcaespana.es/es/economia-empresa/economia-espanola/destacados/101/espanya-una-economia-competitiva-y-con-unas-bases-solidas>

2 Česká republika

2.1 Geograficko – demografické údaje

2.1.1 Základní údaje

Česká republika je vnitrozemský stát ve střední Evropě. Dle historického hlediska se dělí na Čechy, Moravu a Slezsko. Tvoří hranice s Německem, Polskem, Rakouskem a Slovenskem. Díky své poloze bývá Česká republika nazývána srdcem Evropy. Administrativně se dělí na osm územních krajů – Středočeský, Jihočeský, Západočeský, Severočeský, Východočeský, Jihomoravský, Severomoravský a samostatná územní jednotka Praha, a zároveň na čtrnáct samosprávných krajů (viz tab. č. 15) – Hlavní město Praha, Středočeský kraj, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, kraj Vysočina, Jihomoravský, Olomoucký, Moravskoslezský a Zlínský kraj. S rozlohou 78 867 km² je Česko na 113. místě ve světě. V roce 2013 žilo v ČR 10 516 125 obyvatel.⁴⁹ Úředním jazykem je čeština. Měnou je česká koruna.

Tab. č. 15: Základní údaje o krajích ČR

Kraj	Krajské město	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel (1.1.2013)
Hlavní město Praha	Praha	496	1 246 780
Středočeský kraj	Praha	11 014	1 291 816
Jihočeský kraj	České Budějovice	10 056	636 611
Plzeňský kraj	Plzeň	7 561	572 687
Karlovarský kraj	Karlovy Vary	3 314	301 726
Ústecký kraj	Ústí nad Labem	5 335	826 764
Liberecký kraj	Liberec	3 163	438 594
Královéhradecký kraj	Hradec Králové	4 758	552 946
Pardubický kraj	Pardubice	4 519	516 440
Kraj Vysočina	Jihlava	6 795	511 207
Jihomoravský kraj	Brno	7 196	1 168 650
Olomoucký kraj	Olomouc	5 267	637 609

⁴⁹ Počet obyvatel v obcích k 1.1.2013 /online/. cit. 2014-2-12. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/1301-13-r_2013

Moravskoslezský kraj	Ostrava	5 427	587 693
Zlínský kraj	Zlín	3 964	1 226 602

(Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Kraje_v_%C4%8Cesku,
http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/1301-13-r_2013)

2.1.2 Demografie České republiky

Dle údajů Českého statistického úřadu žije od roku 2000 více obyvatel na venkově než ve městech.⁵⁰ V tabulce č. 16 můžeme vidět, že od roku 2008 v České republice klesla porodnost a mírně se zvýšila úmrtnost. Do roku 2006 dokonce převažovala úmrtnost nad porodností. Nárůst obyvatelstva je způsoben především migrací a růstem průměrného věku dožití. Ženy se průměrně dožívají 80,9 let a muži 75 let.⁵¹

Tab. č. 16: Porodnost, úmrtnost a celkový počet obyvatel v České republice během let 2005–2012

Rok	Počet narozených dětí	Počet úmrtí	Celkový počet obyvatel
2012	108 576	108 189	10 509 286
2011	108 673	106 848	10 496 672
2010	117 153	106 844	10 517 247
2009	118 348	107 421	10 491 492
2008	119 570	104 948	10 429 692
2007	114 632	104 636	10 322 689
2006	105 831	104 441	10 266 46
2005	102 211	107 938	10 234 092

(Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Obyvatelstvo_%C4%8Ceska, <http://czso.cz>)

V tabulce č. 17 je zaznamenán vývoj počtu přistěhovalců v České republice od roku 2005. Nesmíme však zapomenout, že v tabulce je uveden pouze počet registrovaných cizinců, neboť nelegální imigrace se dá jen těžko změřit. Ačkoliv od roku 2008 začal počet přistěhovalců značně klesat, jsou to právě přistěhovalci, kteří

⁵⁰ *Postavení venkova v krajích ČR /online/*. cit. 2014-2-13. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/postaveni_venkova_v_krajich_cr

⁵¹ *Počet obyvatel mírně přibýlo /online/*. cit. 2014-2-22. Dostupné z: <http://finance.celkove.cz/clanek/porodnost-a-pocet-obyvatel-2012>

vyrovnávají demografický propad v České republice a jsou tak zdrojem přírůstku počtu obyvatel.

Tab. č. 17: Nárůst registrovaných cizinců v České republice během let 2005–2012

Rok	Počet nových imigrantů
2012	30 298
2011	22 590
2010	30 515
2009	39 973
2008	77 817
2007	104 445
2006	68 183
2005	60 294

(Zdroj:http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/4032-13-n_2013,
[http://www.scitani.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/C30027B8B7/\\$File/104035-12k01.pdf](http://www.scitani.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/C30027B8B7/$File/104035-12k01.pdf))

V roce 2011 pocházelo nejvíce imigrantů ze Slovenska, Ukrajiny, Vietnamu, Ruska a Polska. Nejvyšší obrat celkové migrace je v Praze a ve Středočeském kraji, naopak k nejnižší migraci dochází v Moravskoslezském a Zlínském kraji.⁵²

2.2 Národohospodářské údaje

Základem ekonomiky České republiky je průmysl a služby. Naopak nejméně obyvatel pracuje v zemědělství. Podle studie investiční banky Barclays je Česká republika po Německu druhou největší ekonomikou Evropské unie a osmou nejstabilnější ekonomikou světa. „*Studie je založena na srovnání státní platební schopnosti, finančních potřeb, závislosti na externích vlivech, síly finančního sektoru a struktury institucí.*“⁵³

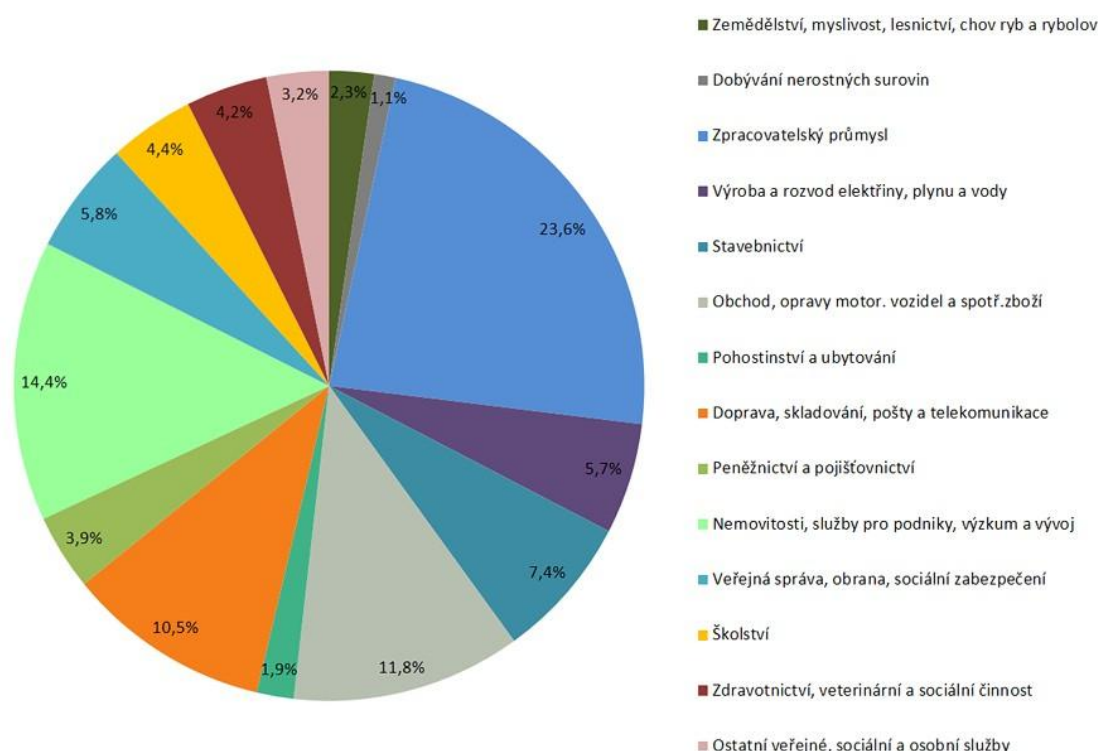
Co se týče jednotlivých ekonomických sektorů, největší podíl na hospodářství České republiky má terciární sektor, dále pak sekundární a nejméně primární sektor. V roce 2010 představoval terciární sektor 60 %, sekundární sektor 37,6 % a primární

⁵² *Migrace v České republice* /online/. cit. 2014-2-22. Dostupné z: [http://www.scitani.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/C30027B8B7/\\$File/104035-12k01.pdf](http://www.scitani.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/C30027B8B7/$File/104035-12k01.pdf)

⁵³ *Česká republika – osmá nejstabilnější ekonomika světa* /online/. cit. 2014-2-22. Dostupné z: <http://www.conbiz.cz/information/articles/economically-stability>

sektor 2,4 %.⁵⁴ Je zřejmé, že sektorová struktura se v jednotlivých krajích liší. V roce 2012 nejvyšší podíl primárního sektoru měl kraj Vysočina, sekundární sektor Liberecký kraj a terciární sektor měl největší podíl v Praze.⁵⁵ V následujícím grafu č. 2 jsou zaznamenána jednotlivá odvětví ekonomiky a jejich podíl na HDP České republiky v roce 2011.

Graf č. 2: Podíl odvětví ekonomiky na hrubé přidané hodnotě ČR v roce 2011

(Zdroj:

http://www.vitejtenazemi.cz/cenia/index.php?p=podil_sektoru_na_ekonomice_cr&site=spotreba, www.cszo.cz)

2.2.1 Primární sektor

Zemědělství České republiky ovlivňují především přírodní podmínky. Zemědělská půda tvoří přibližně polovinu celkové rozlohy státu. Počet zaměstnanců v tomto odvětví od začátku 90. let stále klesá.⁵⁶

⁵⁴ Terciární sektor /online/. cit. 2014-2-23. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Terci%C3%A1rn%C3%AD_sektor

⁵⁵ Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. Pololetí 2012 /online/. cit. 2014-2-23. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2012p1/anal2012p1.pdf

⁵⁶ Zemědělská výroba /online/. cit. 2014-2-22. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/>

Nejlepší podmínky pro zemědělství nabízí tzv. kukuřičná oblast, která se nachází na jihovýchodní Moravě. Pěstuje se zde kukuřice, cukrová řepa, vinná réva, ale i zelenina a ovoce. Pšenice, ječmen, cukrová řepa a brambory jsou pěstovány hlavně v tzv. řepařské oblasti, která se rozkládá v Polabí, Hornomoravském úvalu a na Opavsku. Největší část území zaujímá tzv. bramborářská oblast s pěstováním brambor, píce, řepky, ovse, žita a lnu. Tzv. horská oblast postrádá vhodné podmínky pro pěstování plodin a z toho důvodu zde alespoň dominuje chov skotu a ovcí. Poslední zemědělskou oblastí v závislosti na přírodních podmínkách je tzv. příměstská oblast v blízkosti velkých měst s pěstováním ovoce a zeleniny.⁵⁷ Chov hospodářských zvířat je zaměřen na chov skotu, prasat, ovcí a drůbeže. Co se týče lesnictví, těžba dřeva v lesích České republiky stoupá, ale naopak výsadba nových lesů mírně klesá.⁵⁸ Z důvodu příliš drahé těžby a velkých zásahů do životního prostředí se v České republice některé suroviny aktivně netěží. Nejvýznamnější nerostné suroviny pak jsou černé a hnědé uhlí, ropa a zemní plyn, kaolin a uran.

2.2.2 Sekundární sektor

Důležitou součástí sekundárního sektoru je zpracovatelský průmysl, kam řadíme např. hutnický průmysl, který v České republice patří mezi tradiční odvětví národního hospodářství. Dále do zpracovatelského průmyslu řadíme textilní a oděvní, kožedělný a obuvnický, dřevozpracující, papírenský, polygrafický a potravinářský průmysl. Potravinářský průmysl ČR představuje 2,8 % celkové zaměstnanosti.⁵⁹ Je geograficky rozmístěn po celém území a obecně platí, že výroba se soustřeďuje do produkčních oblastí nebo do oblastí s velkou poptávkou, tedy do oblastí velkých měst. Zaměřuje se na výrobu potravinářských a mléčných výrobků, nápojů, na zpracování masa, ovoce, zeleniny, na výrobu rostlinných a živočišných olejů a tuků. „K nejvýznamnějším exportním komoditám patří v rámci skupiny nápojů především pivo, které je tradičně vyváženo do sousedních zemí ČR.“⁶⁰

⁵⁷ *Zemědělství a lesnictví ČR* /online/. cit. 2014-2-22. Dostupné z: <http://www.hajduch.net/cesko/zemedelstvi-a-lesnictvi>

⁵⁸ *Zemědělství a lesnictví ČR* /online/. cit. 2014-2-22. Dostupné z: <http://www.hajduch.net/cesko/zemedelstvi-a-lesnictvi>

⁵⁹ *Potravinářský průmysl*/online/. cit. 2014-3-25. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi?Stranka=8-8-63>

⁶⁰ *Potravinářský průmysl*/online/. cit. 2014-3-25. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/261451/Panorama_potravinarskeho_prumyslu_2012_web.pdf

Mluvíme-li o energetickém průmyslu, největší zastoupení ve výrobě elektrické energie mají tepelné a jaderné elektrárny, v menší míře pak elektrárny vodní, větrné, solární a spalovací.⁶¹ Součástí sekundárního sektoru je i chemický, strojírenský průmysl a průmysl stavebních hmot. Strojírenské závody jsou rozmístěny po celém území České republiky. Nesmíme zapomenout ani na sklářský a keramický průmysl, který má v ČR velkou tradici.

2.2.3 Terciární sektor

Terciární sektor je nejdynamičtějším sektorem České republiky. Mezi hlavní zdroje HDP patří cestovní ruch. Příliv zahraničních turistů do ČR není však tak velký, a to například z důvodu vnitrozemské polohy a malé rozlohy ČR. K nárůstu cestovního ruchu dochází hlavně během letních měsíců. Nejvýznamnějším turistickým cílem je Praha. Zahraniční turisté přijíždí do ČR hlavně z Německa a Velké Británie, dále pak např. z Ruska, Polska, Slovenska, Itálie a Španělska.⁶² Nicméně je škoda, že zahraniční turisté nemají ponětí o řadě dalších historických a přírodních památek, ale i o řadě zimních středisek, kterými ČR disponuje a spoustě kulturních a sportovních akcích, které nabízí.

2.2.4 Mezinárodní obchod

Zahraniční obchod je pro Českou republiku důležitým prvkem. V roce 2012 se navzdory ekonomické krizi vyvíjel příznivě. Obchodní bilance zahraničního obchodu dosáhla celkové hodnoty 310 760 miliard korun.⁶³ Stát č. 1, se kterým Česká republika nejvíce obchoduje, je Německo, které je jak hlavní cílovou zemí, tak i hlavní zdrojovou zemí. Mezi další hlavní cílové země patří Slovensko, Polsko a Francie. Mezi země, ze kterých je do České republiky nejvíce dováženo, patří Čína, Polsko, Slovensko a Rusko (viz tab. č. 18).

⁶¹ *Těžební a energetický průmysl ČR* /online/. cit. 2014-2-22. Dostupné z:

<http://www.hajduch.net/cesko/tezebni-a-energeticky-prumysl>

⁶² *Cestovní ruch* /online/. cit. 2014-3-1. Dostupné z:

<http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js13/geograf/web/pages/08-cestovni-ruch.html>

⁶³ *Zahraniční obchod* /online/. cit. 2014-3-1. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-60129680-zahranicni-obchod-dosahl-loni-rekordniho-prebytku-a-dal-roste>

Tab. č. 18: Cílové a zdrojové země, rok 2012

Cílové země	Distribuce (v %)	Zdrojové země	Distribuce (v %)
Německo	31,4	Německo	25,2
Slovensko	8,9	Čína	11,1
Polsko	6,1	Polsko	7,0
Francie	5,1	Slovensko	6,0
Spojené království	4,8	Ruská federace	5,6
Rakousko	4,6	Itálie	3,9
Ruská federace	3,9	Nizozemsko	3,4
Itálie	3,6	Rakousko	3,2
Nizozemsko	3,2	Francie	3,1
Belgie	2,4	Maďarsko	2,3
Maďarsko	2,3	Korea	2,2
Spojené státy	2,3	Spojené státy	2,2
Španělsko	2,0	Japonsko	2,0

(Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/publ/6001-12-m12_2012)

Zaměříme-li se podrobněji na obchod České republiky se Španělskem, můžeme zjistit, že např. v roce 2011 mezi hlavní produkty, které byly do Španělska vyváženy, patří televizní přijímače, klimatizační zařízení, osobní automobily a součásti motorových vozidel. Naopak do České republiky byly ze Španělska především dováženy citrusové plody, léky, pneumatiky, elektrické akumulátory, osobní a nákladní automobily, součásti motorových vozidel a letouny.⁶⁴

2.3 Ekonomické ukazatele

Ve své bakalářské práci v části o Andalusii jsem se zabývala těmito ekonomickými ukazateli – hrubý domácí produkt, index spotřebitelských cen, veřejný dluh a nezaměstnanost – a z toho důvodu jsem tyto makroekonomické ukazatele použila i pro Českou republiku.

⁶⁴ *Zahraniční obchod České republiky /online/. cit. 2014-2-23. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/app/content/files/dokumenty/mpo_rocenka_statistika_zo_2011.pdf*

2.3.1 Hrubý domácí produkt

V následující tabulce č. 19 můžeme vidět vývoj HDP v České republice od roku 2005 do roku 2012. Pokles HDP v roce 2012 byl způsoben klesající tuzemskou poptávkou domácností po zboží a službách a investorů po fixním kapitálu.⁶⁵

Tab. č. 19: Hrubý domácí produkt České republiky v letech 2005–2012

Rok	Výše HDP (miliony, v eurech)	Výše HDP na obyvatele (v eurech)
2012	152 926	14 600
2011	155 486	14 800
2010	149 932	14 300
2009	142 197	13 600
2008	154 270	14 800
2007	131 909	12 800
2006	118 291	11 500
2005	104 629	10 200

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/pib/republica-checa>)

2.3.2 Index spotřebitelských cen

Index spotřebitelských cen je jedním z faktorů, který ovlivňuje monetární politiku České republiky. V tabulce č. 20 je uveden vývoj indexu spotřebitelských cen během let 2005 až 2012.

Tab. č. 20: Index spotřebitelských cen v České republice v letech 2005–2012

Index spotřebitelských cen v %								
	Rok 2012	Rok 2011	Rok 2010	Rok 2009	Rok 2008	Rok 2007	Rok 2006	Rok 2005
CPI celkem	2,0	2,4	2,3	1,0	3,6	5,4	1,7	2,2
Potraviny, nealkohol. nápoje	5,0	5,3	5,6	-3,5	-0,8	11,2	1,9	-0,9
Alkoholické nápoje, tabák	3,0	2,2	5,3	2,0	9,2	16,6	0,9	0,7
Oděvy, obuv	-3,0	-2,5	-3,2	-2,8	-0,6	0	-4,6	-6,6
Bydlení	3,0	3,9	2,3	4,4	11,1	5,4	3,9	5,1

⁶⁵ Vývoj HDP v ČR /online/. cit. 2014-2-22. Dostupné z: <http://zpravy.kurzy.cz/348211-cr-revize-hdp-za-r-2012-zvysila-pokles-na-1-2/>

Bytové vybavení	-1,0	-1,6	-0,7	-0,9	0,2	0,1	-0,7	-1,8
Zdraví	6,0	6,2	6,3	-4,0	31,6	2,5	5,6	7,4
Doprava	0	2,9	2,6	4,5	-9,4	4,8	-0,7	3,6
Telekomunikace	-6,0	-1,1	-0,5	-4,0	-3,7	-3,3	2,9	14,1
Rekreace, kultura	-1,0	-1,0	-1,6	-0,9	0,8	0,1	0,4	2,4
Vzdělávání	1,0	2,1	2,0	1,5	3,5	2,0	2,5	1,8
Ubytování, stravování	3,0	2,1	2,4	1,5	6,0	4,2	2,6	2,7
Ostatní zboží a služby	2,0	0,5	1,4	1,8	4,6	2,0	2,1	0,5

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/ipc-paises/republica-checa>)

2.3.3 Veřejný dluh

Do značné míry je zadlužení ovlivněno právě ekonomickou krizí. V následující tabulce č. 21 můžeme vidět vývoj zadluženosti České republiky od roku 2005 do roku 2012.

Tab. č. 21: Růst veřejného dluhu v České republice od roku 2005 do roku 2012

Rok	Výše dluhu (milióny, v eurech)	Výše dluhu (v % HDP)	Výše dluhu na jednoho obyvatele (v eurech)
2012	70 590	46,20	6 651
2011	61 398	41,40	5 792
2010	58 034	38,40	5 468
2009	49 079	34,60	4 623
2008	41 092	28,70	3 926
2007	38 434	27,90	3 702
2006	34 496	28,30	3 353
2005	30 531	28,40	2 978

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/deuda/republica-checa>)

2.3.4 Nezaměstnanost

Podíváme-li se na nezaměstnanost z hlediska jednotlivých ekonomických sektorů, můžeme konstatovat, že v roce 2012 zaměstnanost v primárním sektoru poklesla. V sekundárním sektoru byl zaznamenán pokles zaměstnanosti ve stavebnictví,

naopak např. ve zpracovatelském průmyslu se počet zaměstnanců zvýšil. Na celkovém nárůstu zaměstnanosti se tedy podílel především terciární sektor.⁶⁶ V následující tabulce č. 22 je uvedena celková nezaměstnanost obyvatel České republiky, dále pak počet nezaměstnaných žen a mužů. Počet nezaměstnaných žen je vyšší než počet mužů bez práce. V tabulce č. 23 je nezaměstnanost rozdělena do dvou hlavních skupin, počet nezaměstnaných do 25 let a nad 25 let. Z tabulky je zřejmé, že počet nezaměstnaných do 25 let je mnohem vyšší.

Tab. č. 22: Nezaměstnanost v České republice v letech 2005–2012

Rok	Celková nezaměstnanost (v tisících)	Celková nezaměstnanost (v %)	Počet nezaměstnaných žen (v %)	Počet nezaměstnaných mužů (v %)
2012	367	7,2	8,4	6,2
2011	351	6,6	7,6	5,7
2010	384	7,0	8,1	6,1
2009	352	7,3	8,1	6,8
2008	230	4,7	6,1	3,6
2007	276	4,8	6,3	3,7
2006	371	6,4	8,0	5,2
2005	410	7,7	9,9	6,0

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/paro/republica-checa>,

http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA1010CU&&kapitola_id=3)

Tab. č. 23: Nezaměstnanost v České republice v letech 2005–2012

Rok	Počet nezaměstnaných do 25 let (v %)	Počet nezaměstnaných nad 25 let (v %)
2012	19,3	6,2
2011	18,3	5,7
2010	17,2	6,2
2009	20,2	6,2
2008	10,9	4,1
2007	9,7	4,4
2006	13,9	5,7
2005	19,0	6,6

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/paro/republica-checa>)

Rovněž v České republice mohou lidé zažádat o státní sociální podporu. Žadatel musí být hlášen k trvalému pobytu v ČR. Výše podpory se odvozuje od životního

⁶⁶ Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. Pololetí 2012 /online/. cit. 2014-2-23. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2012p1/anal2012p1.pdf

minima, které od roku 2012 činí 3 410 korun (průměrný kurz EUR/CZK v roce 2012 - 1 EUR = 25.143 Kč⁶⁷). S životním minimem se pak porovnávají všechny čisté příjmy jednotlivce.⁶⁸ V následující tabulce č. 24 je uvedena minimální mzda v ČR.

Tab. č. 24: Minimální mzda v České republice v letech 2005–2012

Rok	Minimální mzda (v eurech)
2012	310
2011	319
2010	302
2009	298
2008	300
2007	291
2006	261
2005	236

(Zdroj: <http://www.datosmacro.com/smi/republica-checa>)

2.4 Ekonomická krize

Jak řešit ekonomickou krizi v České republice navrhuje např. Česká národní banka. Pro svoji bakalářskou práci jsem si však vybrala návrh řešení ekonomické krize Českomoravskou konfederací odborových svazů, a to z toho důvodu, že pro řešení andaluské krize jsem použila rovněž návrhy tzv. odborů. „*Českomoravská konfederace odborových svazů je největší odborovou centrálou v České republice. ČMKOS je dobrovolným, otevřeným a nezávislým demokratickým sdružením 29 odborových svazů, jehož posláním je ochrana mzdových, pracovních a životních podmínek a práv zaměstnanců.*“⁶⁹ Vlivem vládních opatření došlo k poklesu domácí poptávky. Došlo tedy ke snížení spotřeby domácností, a to např. v důsledku růstu cen potravin. „*Skutečnost, že ekonomika se nachází v krizi, by spíše měla vést – za jinak stejných podmínek – k poklesu cen, nikoli k jejich skokovému růstu.*“⁷⁰ Pokles domácí poptávky se projevil i v dalších odvětvích, např. ve stavebnictví, a poznamenal rovněž vývoj sektoru služeb. „*Neschopností formulovat dlouhodobé cíle je poznamenána práce vrcholové státní správy a neschopnost formulovat dlouhodobé cíle neumožňuje na ně reagovat také*

⁶⁷ Průměrné kurzy od ČNB /online/. cit. 2014-3-1. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/EUR-euro/2012/>

⁶⁸ Životní minimum /online/. cit. 2014-3-1. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/zivotni_min

⁶⁹ Českomoravská konfederace odborových svazů /online/. cit. 2014-3-23. Dostupné z: <http://www.cmkos.cz/>

⁷⁰ Českomoravská konfederace odborových svazů /online/. cit. 2014-3-23. Dostupné z: <http://www.cmkos.cz/>

podnikatelské veřejnosti. Proto ekonomika a také společnost ztrácejí základní orientaci pro další vývoj a výsledkem je narůstající nespokojenost s vývojem společnosti a především pak pokračující ztráta konkurenční schopnosti, propad životní úrovně a ztráta postavení země mezi státy EU. Sotva se lze spokojit s tím, že jiné země jsou zatím v ještě horším postavení.“⁷¹

Dle ČMKOS pro překonání ekonomické krize je třeba posílit právo a spravedlnost, zajistit rovné podmínky pro život a podnikání. „*Je naprosto nezbytné okamžitě začít bojovat proti korupci, daňovým únikům, praní špinavých peněz, práci na černo a dalším negativním ekonomickým jevům.*“⁷² Dalším důležitým krokem je podpora růstu ekonomiky, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. S tím souvisí snaha bojovat proti nezaměstnanosti, chudobě a sociálnímu vyloučení. Stále narůstající nezaměstnaností jsou ohroženy široké skupiny obyvatelstva. „*S těmito lidmi nelze zacházet a komunikovat jako s těmi, kteří pracovat nechtějí a jen zneužívají sociální dávky.*“⁷³

⁷¹ Českomoravská konfederace odborových svazů /online/. cit. 2014-3-23. Dostupné z: <http://www.cmkos.cz/>

⁷² Českomoravská konfederace odborových svazů /online/. cit. 2014-3-23. Dostupné z: <http://www.cmkos.cz/>

⁷³ Českomoravská konfederace odborových svazů /online/. cit. 2014-3-23. Dostupné z: <http://www.cmkos.cz/>

3 Srovnání Andalusie a České republiky

3.1 Geograficko – demografické údaje

3.1.1 Základní údaje

Cílem mé bakalářské práce je hospodářská analýza Andalusie a České republiky. Z hlediska geografie je Andalusie jedno ze sedmnácti autonomních společenství Španělska, které se nachází při pobřeží Středozemního moře a Atlantského oceánu. Skládá se z osmi provincií, z hlediska geografie můžeme říci, že tyto provincie jsou obdobou krajů v ČR. Česká republika je vnitrozemským státem ve střední Evropě a skládá se z osmi územních krajů. Celková rozloha Andalusie je 87 599 km², je tedy o něco větší než Česká republika, která má 78 867 km². Avšak Andalusie má 8 440 300 obyvatel, kdežto ČR jich má 10 516 125. Můžeme tedy vidět, že jak rozloha, tak i počet obyvatel Andalusie a ČR je velmi podobný. Právě z tohoto důvodu jsem se rozhodla porovnávat ČR s Andalusií a ne s celým Španělskem, jak jsem původně zamýšlela. Dalším společným prvkem je, že jak Andalusie v rámci Španělska, tak ČR jsou členy Evropské unie – Španělsko od roku 1986⁷⁴, Česká republika až od roku 2004. Od roku 2002 však Španělsko přešlo od původní měny – španělské pesety, k euru. V České republice nadále zůstává měnou česká koruna.

3.1.2 Demografie

V Andalusii většina obyvatel žije ve městech, v České republice je tomu naopak a většina obyvatel od roku 2000 žije na vesnici. Od roku 2009 začala jak v Andalusii, tak i v ČR výrazně klesat porodnost. V posledních letech se v obou případech začala zvyšovat úmrtnost. Navzdory těmto údajům však počet obyvatel přibývá, a to díky zvyšující se průměrné délce života a také hlavně díky imigrantům. Průměrná délka života obyvatel je vyšší v Andalusii, muži se zde dožívají věku 78,1 let, v České republice je to 75 let a ženy se dožívají 83,7 let, kdežto v České republice 80,9 let. Co se týče imigrace, v Andalusii velký počet přistěhovalců tvoří obyvatelé z Evropské unie a obyvatelé z Afriky. V České republice jsou to převážně Vietnamci, Ukrajinci a Rusi.

⁷⁴ *Španělsko* /online/. cit. 2014-3-1. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/staty/_zprava/518079

3.2 Národohospodářské údaje

Ekonomická situace Andalusie i České republiky je charakterizována velkou vahou terciárního sektoru. V Andalusii terciární sektor tvoří 73 %, v ČR 60 %. V obou celcích je naopak primární sektor zastoupen nejméně, a to 5,2 % v Andalusii, v ČR pouhých 2,4 %. Je však zřejmé, že sektorová struktura je v jednotlivých provinciích, ale i v krajích odlišná.

3.2.1 Primární sektor

Andaluské zemědělství se v posledních letech značně vyvinulo. Stejně jako české zemědělství se zaměřuje na pěstování obilovin, vinné révy, ovoce a zeleniny. V Andalusii však zemědělskou plochu ze značné části zaujímá pěstování olivovníků. V obou celcích je běžný chov hospodářských zvířat, jako jsou ovce, prasata a krávy. Nicméně např. rybolov tvoří v Andalusii mnohem větší zdroj bohatství než v České republice. Není se čemu divit, neboť andaluské pobřeží nabízí nespočetné množství mořských plodů a ryb.

3.2.2. Sekundární sektor

Andaluský potravinářský průmysl představuje 24,5 % celkové zaměstnanosti, kdežto český potravinářský průmysl pouhých 2,8 %. Pro Andalusii tvoří hlavní součást zahraničního obchodu vývoz ovoce, zeleniny, olejů a alkoholických nápojů, především kvalitního vína. K nejvýznamnějším exportním komoditám České republiky v rámci nápojů patří pivo, které je vyváženo především do sousedních zemí. Co se týče stavebnictví, jeho význam v posledních letech klesá jak v Andalusii, tak i v České republice.

3.2.3. Terciární sektor

Jak již bylo zmíněno, terciární sektor hraje jak v Andalusii, tak i v České republice nejdůležitější roli ze všech sektorů, a to hlavně z toho důvodu, že zaměstnává nejvíce obyvatel. Hlavním zdrojem HDP je cestovní ruch. Andalusie je nejnavštěvovanějším regionem Španělska. Láká jak samotné španělské turisty, tak i ty zahraniční, zejména Brity, Němce a Francouze. Andalusie svým turistům nabízí historické památky a především rozsáhlé pláže, které jsou hlavním lákadlem hlavně

v letních měsících. Ačkoliv je častou představou zahraničních turistů, že ve Španělsku je po celý rok teplo, v zimních měsících teploty v Andalusii klesají k 0° C. Druhé nejvyšší pohoří v západní Evropě, pohoří Sierra Nevada, které se nachází v provincii Granada a z části v provincii Almería, je oblíbené hlavně u lyžařů, neboť zimní střediska jsou zde v provozu ¾ roku.⁷⁵ Do České republiky rovněž přijíždí zahraniční turisti, zejména z Německa a Velké Británie, stejně jako do Andalusie, dále jsou to pak turisté z Ruska, Polska, Slovenska, Itálie a samozřejmě i ze Španělska. Je však zřejmé, že v České republice není příliv zahraničních turistů tak vysoký jako v Andalusii, a to např. z důvodu vnitrozemské polohy. Nicméně i Česká republika nabízí svým turistům nespočetné množství historických památek a kulturních památek. Dalším možným důvodem nižší návštěvnosti ČR zahraničními turisty je fakt, že ČR je v zahraničí známa pouze svým hlavním městem, které se tak stává většinou pouze přestupním místem zahraničních turistů.

Co se týče vzdělání v Andalusii a České republice, narazíme na podstatné rozdíly. Ačkoliv je v obou případech základní vzdělání zdarma, na veřejných vysokých školách v Andalusii platí studenti oproti České republice poplatky za jednotlivé předměty, které studují. Rovněž délka bakalářského a magisterského studia je odlišná, ukončení VŠ taktéž. Dalším podstatným rozdílem je však to, že jak v Andalusii, tak i ve Španělsku, je bezplatné zdravotnictví, a to dokonce i pro zahraniční turisty, kteří si zapomenou vyřídit cestovní pojištění. Ve Španělsku je zpoplatněna pouze návštěva zubaře, a to 20 eury. V Andalusii však mladší 18 let neplatí ani u zubaře. Před andaluskou ekonomickou krizí nebyly zpoplatněny ani léky pro důchodce. V České republice je zpoplatněno vyšetření lékařem tzv. regulačním poplatkem. Nadstandardní péče je hrazena pacientem.

3.2.4 Mezinárodní obchod

*„Mezinárodní obchod se zbožím a službami představuje historicky nejvýznamnější složku mezinárodních ekonomických vztahů. Objem mezinárodního obchodu roste dlouhodobě rychleji než hrubý domácí produkt světové ekonomiky jako celku. Jeho význam tedy dále narůstá.“*⁷⁶ Zahraniční obchod je proto důležitý nejen pro Andalusii, ale i pro Českou republiku, neboť rozdíl mezi vývozem a dovozem je jednou

⁷⁵ Sierra Nevada /online/. cit. 2014-3-8. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Sierra_Nevada

⁷⁶ PEPRNÝ, A., STEJSKAL, L. *Mezinárodní obchod*. Brno: Mendelova univerzita, 2011. s. 15. ISBN: 978-80-7375-541-6.

ze složek HDP. Kurz české koruny a eura vůči ostatním měnám hraje v zahraničním obchodu důležitou roli, neboť určuje hodnotu, za kterou se bude domácí zboží v zahraničí prodávat a naopak.⁷⁷ Dalšími faktory ovlivňující mezinárodní obchod jsou např. celní dohody, mezinárodní smlouvy, vývoj hospodářství, rizika mezinárodního obchodu a další.

Země, do kterých Andalusie vyváží nejvíce, jsou Francie, Německo, Itálie a Portugalsko. Naopak zdrojovými zeměmi jsou Nigérie, Alžírsko a Saúdská Arábie. Cílovými zeměmi České republiky jsou země Evropské Unie - Německo a Francie, stejně jako pro Andalusii, a dále pak Slovensko a Polsko. Z Německa je pak i do ČR nejvíce zboží dováženo, dále pak i z Číny a Polska. Důležitý je i obchod mezi Španělskem a Českou republikou. Denně můžeme v marketech najít zeleninu a ovoce ze Španělska, a to přímo z Andalusie.

Nicméně jako každá oblast podnikání, tak i mezinárodní obchod je spojen s riziky, jako je např. riziko tržní, komerční, přepravní, teritoriální, kurzové, odpovědnostní a další. Mezi těmito druhy rizik existují úzké vazby a souvislosti. Nejedná se však pouze o rizika negativní, jako je např. riziko spojené s přepravou. Některá rizika mohou totiž přinášet příznivější výsledek oproti předpokladu, a to např. riziko pohybu cen. Tím, že podnik prodává své výrobky na zahraničních trzích, snižuje svoji závislost na trhu domácím. „*Rizikovost mezinárodních hospodářských vztahů se de určité míry zostříla v průběhu posledních desetiletí v souvislosti s dynamikou ekonomického vývoje, proměnlivostí hodnotových kategorií, politickými přeměnami a propojením trhů v podmínkách globalizace. Projevuje se ve změnách kurzů měn, ve změnách cenových relací, úroků, v neschopnosti některých států dostát svým zahraničním platebním závazkům, v rizicích politických, apod.*“⁷⁸

3.3 Ekonomické ukazatele

Pro hospodářské srovnání Andalusie s Českou republikou jsem se rozhodla v mé bakalářské práci srovnat hrubý domácí produkt, index spotřebitelských cen, dluhovou službu a zejména pak nezaměstnanost. Tyto údaje pochází ze španělské internetové stránky www.datosmacro.com, která disponuje makroekonomickými údaji jak

⁷⁷ *Zahraniční obchod /online/. cit. 2014-3-9. Dostupné z:*

<http://www.mesec.cz/dane/ekonomika/pruvodce/zahranicni-obchod/>

⁷⁸ PEPRNÝ, A., STEJSKAL, L. *Mezinárodní obchod*. Brno: Mendelova univerzita, 2011. s. 15. ISBN: 978-80-7375-541-6.

Andalusie, tak i České republiky, ale i dalších zemí, a dále z internetových stránek Českého statistického úřadu www.czso.cz. Pro přehlednost a snadnější porovnávání jsou měnové údaje České republiky uvedeny v eurech, stejně jako měnové údaje Andalusie. Nicméně v České republice i nadále zůstává měnou česká koruna. Důvodů, proč ČR zatím nepřešla také k euru je zřejmě několik. Zásadní otázkou nejspíše je, je-li tento krok přechodu pro ČR výhodný či nevýhodný. „*Pokud totiž jednu měnu používá oblast s odlišným ekonomickým vývojem v jednotlivých částech, povede to k rozdílným mírám inflace a nezaměstnanosti v těchto částech. Tam, kam kapitál zrovna přichází, bude výsledkem nadprůměrná inflace – a tam, odkud odchází, zase nadprůměrná nezaměstnanost. Je tomu tak proto, že mezi regionem atraktivním pro kapitál a regionem, odkud kapitál odchází, již není měnový kurz, který by svým přizpůsobením se toku peněz zlevnil investice v místě, odkud kapitál odchází, a zdražil je tam, kam kapitál proudí.*“⁷⁹ Je tedy nutné posoudit, nakolik se jednotlivé ekonomiky vyvíjejí pospolu. Platí totiž, že země, které si nechaly své národní měny, mají tendenci zrychlovat rychleji a zpomalovat pomaleji svůj ekonomický vývoj než země, které přijaly euro jako jednotnou měnu, neboť společná měna je důvodem, proč země eurozóny ekonomicky zaostávají. V zemích budoucí eurozóny před zavedením eura byla inflace o něco nižší než v zemích, které euro nezavedly. Po zavedení eura však byla míra jejich inflace mírně nižší než v zemích eurozóny. „*Kdybychom v ČR hypoteticky zavedli v lednu 2002 euro, byly by na konci roku 2006 ceny o 30 % vyšší než při nezavedení eura. Stejný výhled platí i do budoucna. Trend zhodnocování koruny pokračuje, proto lze očekávat, že kdybychom nyní zavedly euro, byla by u nás inflace trvale vyšší, než je průměr eurozóny. Přišli bychom i o výhodu posilování koruny vůči dolaru, které zamezuje prudšímu růstu ceny ropy.*“⁸⁰ Dle Českého statistického úřadu byla v roce 2005 míra inflace 1,9 %. Míra zhodnocení koruny vůči euru 6,6 % a hypotetická inflace, kdyby bylo v ČR zavedeno euro, by byla v tomto roce 8,7 %, což ukazuje, že zavedení eura by výrazně zvýšilo inflaci v ČR. Nicméně budoucnost neznáme, a tak je těžké říci, zda Česká republika euro přijme, či zda Andalusie jakožto jedno z autonomních společenství Španělska od něj upustí. Navzdory užšímu finančnímu a obchodnímu propojení zůstaly mezi ekonomikami eurozóny, tedy mezi ekonomikami Andalusie a České republiky značné rozdíly v makroekonomických ukazatelích.

⁷⁹ PEČINKOVÁ, I. *Euro versus koruna*. Brno: CDK, 2008. s. 96. ISBN 978-80-7325-138-3.

⁸⁰ PEČINKOVÁ, I. *Euro versus koruna*. Brno: CDK, 2008. s. 104. ISBN 978-80-7325-138-3.

3.3.1 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt vyjadřuje celkovou hodnotu toho, co bylo na daném území a za dané období vyprodukováno. Nesmíme však zapomínat, že HDP nevyjadřuje bohatství dané země, pouze vyjadřuje jeho přírůstek v určitém čase. Hrubý domácí produkt se skládá z útraty a investice lidí, z vládních nákupů a z rozdílu mezi exportem a importem. HDP přepočtené na jednoho obyvatele vyjadřuje vyspělost dané ekonomiky. V následující tabulce č. 25 je zaznamenán vývoj HDP v Andalusii a v České republice od roku 2005 do roku 2012. Roste-li spotřeba a investice a prosperuje-li zahraniční obchod, dochází tak k růstu HDP. Ve zmíněné tabulce č. 25 můžeme vidět, že k výše zmíněnému docházelo především v ČR, ačkoliv v roce 2009 a v roce 2012 došlo k poklesu HDP. V Andalusii došlo k růstu HDP od roku 2005 do roku 2008, nicméně během let 2009 až 2012 došlo k poklesu HDP. Podíváme-li se na hodnoty HDP přepočtené na jednoho obyvatele, tedy na tzv. HDP na hlavu, zjistíme, že andaluské HDP na hlavu je mnohem vyšší než v ČR. Tento údaj vyjadřuje, že andaluská ekonomika je podstatně vyspělejší než česká.

Tab. č. 25: Hrubý domácí produkt Andalusie a České republiky v letech 2005–2012

Rok	Andalusie		Česká republika	
	Výše HDP (milióny, v eurech)	Výše HDP na obyvatele (v eurech)	Výše HDP (milióny, v eurech)	Výše HDP na obyvatele (v eurech)
2012	138 923	16 739	152 926	14 600
2011	141 603	17 122	155 486	14 800
2010	141 648	17 193	149 932	14 300
2009	142 625	17 442	142 197	13 600
2008	148 863	18 365	154 270	14 800
2007	144 897	18 100	131 909	12 800
2006	136 001	17 300	118 291	11 500
2005	125 716	16 300	104 629	10 200

3.3.2 Index spotřebitelských cen

*„Index spotřebitelských cen měří vývoj celkové cenové hladiny. Sleduje se na spotřebních koších založených na souboru vybraných druhů zboží a služeb placených obyvatelstvem. Za cenové reprezentanty byly vybrány takové výrobky a služby, které se významně podílejí na vydáních obyvatelstva a svým rozsahem pokrývají celou sféru spotřeby.“*⁸¹ Statistický úřad provádí měsíčně průzkum na trhu, při kterém zjišťuje ceny výše zmíněných výrobků a služeb. Tímto výzkumem vypočítá, o kolik se cena spotřebního koše změnila jak měsíčně, tak ročně. Pomocí indexu spotřebitelských cen můžeme předvídat dopad inflace na samotného spotřebitele a porovnat finanční náročnost životních nákladů v uvedených letech. Inflace má za následek pokles kupní síly peněz, neboť za stejnou částku lze koupit méně zboží. Ceny se v ekonomice stanovují na základě poptávky a nabídky. Roste-li poptávka po zboží a službách a zároveň se množství tohoto nabízeného zboží a služeb nemění, dojde k nárůstu cen. Tento proces má za cíl omezit poptávku a mělo by dojít k rovnováze poptávaného a nabízeného množství.

*„Inflace je klíčový ukazatel pro měnovou politiku centrálních bank. Ty přešly v posledních letech k politice cílování inflace. Tato politika spočívá ve vytvoření střednědobé předpovědi vývoje inflace a její porovnání se stanovým cílem, na jaké úrovni by centrální banka chtěla inflaci udržet. Pokud má inflace tendenci cíl překračovat, centrální banka rozhodne o zprísnění měnové politiky, například zvýšením úrokových sazeb. Tím zdraží úvěry a omezí tak proudění nových peněz do ekonomiky. To omezí celkovou poptávku v ekonomice a sníží tlaky na růst cen.“*⁸²

Velikost indexu spotřebitelských cen se během roku mění. V jednotlivých měsících dochází k nárůstu, ale i poklesu CPI různě. K největšímu nárůstu indexu spotřebitelských cen ze všech sledovaných oblastí dochází u nákladů za bydlení, za potraviny a nealkoholické nápoje, za alkoholické nápoje a tabák, za zdraví a to jak v Andalusii, tak i v České republice.

⁸¹ *Inflace /online/. cit. 2014-3-9. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/dane/ekonomika/pruvodce/inflace/>*

⁸² *Co je inflace /online/. cit. 2014-3-16. Dostupné z: <http://www.penize.cz/80355-co-je-inflace>*

3.3.3 Veřejný dluh

Veřejný dluh souhrnně označuje závazky státu. V české terminologii však označuje dluh všech prvků, které tvoří soustavu veřejných financí, tj. dluh centrální vlády, dluh místní správy a samosprávy, dluhy parafiskálních fondů.⁸³

*„Představuje pohledávku vůči současné i budoucí daňové povinnosti obyvatelstva.“*⁸⁴ Veřejný dluh má většinou podobu vládních dluhopisů, vláda tedy vystupuje jako dlužník.⁸⁵ Držitelé těchto dluhopisů mohou být jak domácí, tak zahraniční ekonomické subjekty. Je nutné rozlišovat vývoj veřejného zadlužení a vývoj podílu veřejného dluhu na HDP. Veřejný dluh roste jak v Andalusii, tak v České republice, nicméně andaluský veřejný dluh nedosahuje takových vysokých čísel jako ten český. Nevyvíjí se však pouze veřejný dluh, ale i velikost ekonomiky a její výkon, který je vyjádřený objemem HDP. *„Obvykle se proto dluhová dynamika vyjadřuje růstem podílu veřejného dluhu k HDP. To, že se relativní váha veřejného dluhu v dané zemi nemění, neznamená, že jeho objem neroste. Jeho skrytý růst je v tomto případě tím vyšší, čím vyšší je tempo růstu HDP.“*⁸⁶ Dopady růstu veřejného dluhu na ekonomiku závisí na objemu a struktuře dluhu a také na celkové makroekonomické situaci země.

Z údajů v tabulkách č. 9 a č. 21 vidíme, že zadluženost Andalusie je mnohem nižší než zadluženost v České republice. V roce 2005 činil andaluský veřejný dluh 7 354 milionů euro (5,90 % HDP) a do roku 2012 vzrostl na 20 514 milionů euro (14,60 % HDP). Tento údaj však není zcela úplný, neboť k andaluskému dluhu musíme ještě připočítat celkový španělský dluh, který v roce 2005 činil 392 497 milionů euro (43,20 %) a do roku 2012 vzrostl na 884 653 milionů euro (86,00 %). Oproti tomu český veřejný dluh dosahoval už v roce 2005 výše 30 531 milionů euro (28,40 % HDP) a do roku 2012 vzrostl na neuvěřitelných 70 590 milionů euro (46,20 % HDP).

⁸³ DVOŘÁK, P. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 79 - 80. ISBN 978-80-7400-075-1.

⁸⁴ DVOŘÁK, P. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 79. ISBN 978-80-7400-075-1.

⁸⁵ DVOŘÁK, P. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 79. ISBN 978-80-7400-075-1.

⁸⁶ DVOŘÁK, P. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 79. ISBN 978-80-7400-075-1.

3.3.4 Nezaměstnanost

Rozlišujeme několik druhů nezaměstnanosti, a to nezaměstnanost dobrovolnou, frikční (dočasnou), systémovou (strukturální), cyklickou, sezónní. Při dobrovolné nezaměstnanosti je člověk dobrovolně nezaměstnaným, není např. ochoten přijmout danou práci za nabízenou mzdu. Frikční nezaměstnanost je spojena zpravidla s dobou, kdy si člověk hledá nové zaměstnání. Systémová nezaměstnanost je způsobená změnou struktury ekonomiky, nezaměstnaný nemůže sehnat práci ve svém oboru. Cyklická nezaměstnanost je spojená s průběhem hospodářského cyklu. Sezónní nezaměstnanost souvisí s ročním obdobím, která se projevuje např. v zimě ve stavebnictví nebo v zemědělství.

Nezaměstnanost není jen ekonomickým problémem, ale je i problémem psychologickým, sociálním a kulturním, neboť nejde jen o nerovnováhu na trhu práce, ale i o následky nezaměstnanosti na život jedince a společnosti. Se ztrátou zaměstnání se lidem často současně hroubí i jejich sebevědomí a tím i jejich rodinné a sociální vztahy. Jak již bylo zmíněno, nezaměstnanost může vzniknout např. v důsledku hospodářského cyklu a strukturálních změn v ekonomice. *„Hlavním problémem je však nepružnost trhu práce, která je způsobena přílišnou ochranou zaměstnanců, vysokým daňovým a odvodovým zatížením práce, vysokými sociálními podporami, nízkou mobilitou práce, nefungujícím trhem bydlení a špatným systémem školství.“*⁸⁷

Problém nezaměstnanosti trápí jak Andalusii, tak i Českou republiku. Andalusie je na prvním místě nezaměstnanosti všech španělských regionů. Více jak půl milionu domácností má všechny své členy nezaměstnané. Stále převládá fakt, že počet nezaměstnaných žen je vyšší než počet nezaměstnaných mužů. Nejvíce ohroženou skupinou jsou pak lidé do 25 let, kde se nezaměstnanost během let 2005 až 2012 zvýšila z 24,0 % na 65,1 % obyvatel bez práce (viz tabulka č. 12). Celková nezaměstnanost se rovněž od roku 2005 do roku 2012 zvýšila a to z 13,8 % na 35,9 % z ekonomicky aktivního obyvatelstva, což je přibližně 1 327 800 nezaměstnaných Andalusanů v roce 2012.

V České republice rovněž počet nezaměstnaných žen byl vyšší než počet nezaměstnaných mužů. Opět nejvíce ohroženou skupinou jsou lidé do 25 let, nicméně

⁸⁷ *Nezaměstnanost* /online/. cit. 2014-3-9. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/dane/ekonomika/pruvodce/nezamestnanost/>

nárůst nezaměstnanosti u této skupiny nebyl v letech 2005 až 2012 tak markantní jako v Andalusii, ovšem v roce 2007 došlo k výraznému poklesu nezaměstnaných. Celková nezaměstnanost v ČR během let 2005 až 2012 kolísala a dle údajů Českého statistického úřadu dosáhla 7,2 % v roce 2012, což je zhruba 367 000 Čechů bez práce. Srovnáme-li tedy celkovou nezaměstnanost našich dvou porovnávaných celků – Andalusie a České republiky, zjistíme, že ačkoliv jsme pokládali andaluskou ekonomiku za mnohem stabilnější, nezaměstnanost v Andalusii je mnohem vyšší než v ČR.

Podíváme-li se však na minimální mzdu, v roce 2012 činila v Andalusii 748 euro a v České republice pouhých 310 euro. Z těchto údajů bychom mohli mylně dojít k závěru, že Andalusané jsou na tom mnohem finančně lépe. Nesmíme však zapomenout na velkou rozdílnost životních nákladů v Andalusii a v České republice.

3.4 Ekonomická krize

Ekonomická krize postihla jak Andalusii, tak i Českou republiku. V obou případech je současný stav ekonomiky charakterizován poklesem ekonomického výkonu měřeného HDP. Během let 2008 až 2012 se nepodařilo vrátit českou ani andaluskou ekonomiku k trvalejšímu růstu ekonomického výkonu. Dochází ke klesající koupěschopnosti obyvatelstva, a to z důvodu vzestupu cen, zejména potravin, jak v Andalusii, tak i v České republice.

Zásadním problémem Andalusie, ale i ČR je rychlý růst počtu nezaměstnaných. Instituce, zabývající se problémy zaměstnanců v Andalusii se nazývá Všeobecný svaz pracovníků (UGT). Dle české terminologie se dá říct, že se jedná o tzv. odbory. Jejich hlavním cílem je podpora pracujících Andalusanů, a to zaměřením se na bytovou politiku. V České republice se problémy zaměstnanců zabývá Českomoravská konfederace odborových svazů. Dle ČMKOS pro překonání ekonomické krize je třeba posílit právo a spravedlnost, zajistit rovné podmínky pro život a podnikání.

Srovnáme-li údaje z roku 2012, zjistíme, že v Andalusii bylo téměř 1,5 milionů nezaměstnaných oproti ČR, kde počet nezaměstnaných byl zhruba 400 000. Vidíme tedy, že stále narůstající nezaměstnaností jsou ohroženy široké skupiny obyvatelstva Andalusie i České republiky. Hlavním problémem je dlouhotrvající nezaměstnanost a nezaměstnanost mladých lidí.

„Možným řešením krize je, že by měl stát zachovat vysoký deficit za účelem investice zejména v oblasti zaměstnanosti ve veřejném sektoru, což umožní nejen řešit obrovský problém nedostatku pracovních míst, ale také řešit zpoždění hospodářského oživení.“⁸⁸

⁸⁸ *Příčiny aktuální světové krize /online/. cit. 2014-3-23. Dostupné z: <http://www.attacandalucia.org/las-causas-de-la-crisis-mundial-actual/>*

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se snažila srovnat z hlediska hospodářství Andalusii s Českou republikou od roku 2005 do roku 2012.

Porovnávat Andalusii s Českou republikou jsem se rozhodla z toho důvodu, že jsou oba tyto celky zhruba stejně velké a mají zhruba stejný počet obyvatel. Rozloha Andalusie je 87 599 km², má 8 440 300 obyvatel a je jedním ze 17 autonomních společenství Španělska. Celková rozloha České republiky je 78 867 km² a má 10 516 125 obyvatel. Dalším společným prvkem je členství v Evropské unii, avšak Česká republika si nadále drží jako svoji měnu českou korunu a nechystá se zatím přejít k jednotné měně, tedy k euru. V obou celcích klesá v posledních letech porodnost, nicméně počet obyvatel stále přibývá, a to z důvodu zvyšující se průměrné délce obyvatel a přílivu imigrantů. Do Andalusie se stěhují hlavně obyvatelé z Evropské unie a z Afriky, do České republiky převážně Vietnamci, Ukrajinci a Rusi.

Ekonomická situace Andalusie i České republiky je charakterizována velkou vahou terciárního sektoru, a to 73 % a 60 %. Primární sektor je naopak v obou celcích zastoupen nejméně. Je však zřejmé, že sektorová struktura je v jednotlivých provinciích a krajích odlišná. Zemědělství Andalusie i ČR se zaměřuje na pěstování obilovin, vinné révy, ovoce a zeleniny, v Andalusii zejména na pěstování olivovníků. Co se týče sekundárního sektoru, v Andalusii tvoří 24,5 % celkové zaměstnanosti potravinářský průmysl, v České republice tvoří pouhých 2,8 %. Hlavní součástí zahraničního obchodu Andalusie tvoří vývoz ovoce, zeleniny, olejů a alkoholických nápojů, především vína. Pro ČR je nejvýznamnější exportní komoditou v rámci skupiny nápojů pivo, které je vyváženo především do sousedních zemí. Význam stavebnictví v posledních letech klesá jak v Andalusii, tak i v ČR. Terciární sektor zaměstnává nejvíce obyvatel a to jak v Andalusii, tak i v ČR. Hlavním zdrojem HDP je pak cestovní ruch. Andalusie je nejnavštěvovanějším španělským regionem nejen samotnými Španěly, ale i zahraničními turisty. Svým turistům nabízí rozsáhlé pláže, pohoří Sierra Nevada, které je lyžařským rájem, a nesčetné množství historických památek nebo kulturních akcí. Česká republika je rovněž atraktivní destinací díky svým historickým památkám a kulturním akcím, nicméně příliv zahraničních turistů není tak vysoký jako v Andalusii.

Mezinárodní obchod je důležitý jak pro Andalusii, tak i pro Českou republiku, neboť rozdíl mezi vývozem a dovozem je jednou ze složek HDP. Mezi faktory

ovlivňující mezinárodní obchod patří celní dohody, mezinárodní smlouvy, vývoj hospodářství, rizika mezinárodního obchodu a dále také kurz české koruny a eura vůči ostatním měnám, který určuje hodnotu, za kterou se bude domácí zboží v zahraničí prodávat a naopak. Cílovými zeměmi Andalusie jsou Francie, Německo, Itálie a Portugalska. Naopak Nigérie, Alžírsko a Saúdská Arábie jsou andaluským zdrojovými zeměmi. Česká republika nejvíce dováží rovněž do Německa a Francie, dále pak na Slovensko a do Polska. Zdrojovými zeměmi pro ČR jsou Německo, Čína a Polsko. Důležitý je i obchod mezi Španělskem a Českou republikou.

Ekonomickými ukazateli pro hospodářské srovnání Andalusie a České republiky jsou HDP, index spotřebitelských cen, veřejný dluh a nezaměstnanost. Hrubý domácí produkt, skládající se z útrat a investic lidí, z vládních nákupů a z rozdílu mezi exportem a importem, vyjadřuje celkovou hodnotu toho, co bylo na daném území a za dané období vyprodukováno. HDP v Andalusii i České republice mělo tendenci růstu od roku 2005 do roku 2008. Od tohoto roku však dochází spíše k poklesu HDP v obou celcích. HDP přepočteno na hlavu ukazuje, že andaluská ekonomika (HDP na hlavu: 16 739 euro, rok 2012) je vyspělejší než ta česká (HDP na hlavu: 14 600 euro, rok 2012). Index spotřebitelských cen měří vývoj cenové hladiny. Pomocí CPI můžeme předvídat dopad inflace na samotného spotřebitele a porovnat finanční náročnost životních nákladů. K největšímu nárůstu CPI ze všech sledovaných oblastí v Andalusii a v České republice dochází u nákladů za bydlení, za potraviny a nealkoholické nápoje, za alkoholické nápoje a tabák a v neposlední řadě pak i za zdravotnictví. Veřejný dluh souhrnně označuje závazky státu. Tento dluh roste jak v Andalusii, tak i v ČR. Ačkoliv by se mohlo zdát, že zadluženost Andalusie je mnohem nižší (20 514 milionů euro v roce 2012) než zadluženost ČR (70 590 milionů euro v roce 2012), nesmíme zapomínat na to, že andaluský dluh se zvýší připočítáním celkového španělského dluhu. Nezaměstnanost není jen ekonomickým problémem, ale je i problémem psychologickým, sociálním a kulturním, a to z toho důvodu, že nejde jen o nerovnováhu na trhu práce, ale i o následky plynoucí z nezaměstnanosti na život jedince a společnosti. Hlavním důvodem ztráty pracovních míst je nepružnost na trhu práce, která je způsobena např. přílišnou ochranou zaměstnanců, dále pak daňovým a odvodovým zatížením práce, vysokými sociálními podporami a nízkou mobilitou práce. Problém vysokého nárůstu nezaměstnanosti trápí jak Andalusii, tak i Českou republiku. Andalusie je na prvním místě nezaměstnanosti všech španělských regionů. V roce 2012

měla Andalusie zhruba 1,5 milionu nezaměstnaných obyvatel, z toho více jak půl milionu domácností má všechny své členy nezaměstnané. Převládá skutečnost, že počet nezaměstnaných žen je vyšší než počet nezaměstnaných mužů a to nejen v Andalusii, ale i v České republice. Nejvíce ohroženou skupinou jsou pak lidé do 25 let. V ČR v roce 2012 se blížil počet nezaměstnaných číslu 400 000. Z údajů, že minimální mzda v roce 2012 činila v Andalusii 748 euro a v České republice pouhých 310 euro, bychom mohli dojít k mylnému závěru, že Andalusané jsou na tom mnohem finančně lépe. Nesmíme však zapomínat na velkou rozdílnost životních nákladů v Andalusii a v České republice.

Ekonomickou krizí je postižena Andalusie i Česká republika. V obou případech je současný stav ekonomiky charakterizován poklesem ekonomického výkonu měřeného HDP. Během období od roku 2008 do roku 2012 se nepodařilo vrátit andaluskou a ani českou ekonomiku k trvalejšímu růstu ekonomického výkonu. Dochází ke klesající koupěschopnosti obyvatelstva z důvodu rostoucích cen, zejména cen potravin a automobilů. Zásadním problémem andaluské a české ekonomické krize je stále rostoucí nezaměstnanost. Problémy zaměstnanců se v Andalusii zabývají odbory, stejně jako v České republice. Hlavním cílem andaluských odborů je posílit regionální bytovou politiku za účelem, aby si každý pracující občan Andalusie mohl dovolit důstojné bydlení. Pro Českou republiku je rovněž důležité bojovat proti narůstající nezaměstnanosti, a to dle ČMKOS posílením práva a spravedlnosti, zajištěním rovných podmínek pro život a podnikání, které povede k překonání ekonomické krize.

Bakalářská práce poskytuje ucelený pohled na andaluskou a českou ekonomiku během let 2005 až 2012. Stručně popisuje rozdíly geograficko – demografické a národohospodářské. Zaměřuje se na ekonomické ukazatele obou ekonomik, zejména na nezaměstnanost jakožto hlavní problém současné ekonomické krize.

SUMMARY

The bachelor essay gives comprehensive view of Andalusian and Czech economy during the years 2005–2012. It briefly describes geographical – demographic and economics differences. It aims at the macroeconomic indicators of both economies, especially at an unemployment as the main problem of the current economic crisis. In both parts, the current situation of the economy is characterized by a decline in economic output measured GDP (gross domestic product). The indebtedness of the Andalusia is much lower (20 514 million Euro in 2012) than the indebtedness of the Czech republic (70 590 million Euro in 2012), the debt of the Andalusia, however, increased by adding the total Spanish debt. Economic crisis affected both the Andalusia and the Czech republic. During the period from 2008 to 2012 it failed to return Andalusian and even Czech economy to sustained growth in economic output. There is a declining purchasing power of the population due to rising prices. The fundamental problem of Andalusian and Czech economic crisis is still growing unemployment.

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

PEČINKOVÁ, I. *Euro versus koruna*. Brno: CDK, 2008. ISBN 978-80-7325-138-3.

PEPRNÝ, A., STEJSKAL, L. *Mezinárodní obchod*. Brno: Mendelova univerzita, 2011. ISBN: 978-80-7375-541-6.

DVOŘÁK, P. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-075-1.

<http://www.datosmacro.com>

<http://www.andalucia.org>

<http://www.juntadeandalucia.es>

<http://marcaespana.es>

<http://www.parainmigrantes.info>

<http://www.formacionyempleo.ugt-andalucia.com>

<http://www.eldiario.es>

<http://www.elconfidencial.com>

<http://www.ugt-andalucia.com>

<http://es.wikipedia.org>

<http://granadablogs.com/alsur>

<http://www.ayudasparados.com>

<http://ceipntrasradelapiedad.wordpress.com>

<http://www.eleconomista.es>

<http://www.attacandalucia.org>

<http://www.ine.es>

<http://www.vitejtenazemi.cz>

<http://www.czso.cz>

<http://finance.celkove.cz>

<http://cs.wikipedia.org>

<http://www.scitani.cz>

<http://www.conbiz.cz>

<https://portal.mpsv.cz>

<http://eagri.cz>

<http://www.hajduch.net>

<http://is.muni.cz>

<http://hn.ihned.cz>

<http://www.businessinfo.cz>

<http://zpravy.kurzy.cz>

<http://www.cmkos.cz>

<http://www.rozhlaz.cz>

<http://www.mesec.cz>

<http://www.penize.cz>

<http://www.infoabsolvent.cz>

<http://eagri.cz>

SEZNAM ZKRATEK

CPI – index spotřebitelských cen

UGT – Unión General de Trabajadores (Všeobecný svaz pracovníků)

ČMKOS – Českomoravská konfederace odborových svazů

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Vývoj meziročního nárůstu registrovaných cizinců v Andalusii během let 2001–2013

Graf č. 2: Podíl odvětví ekonomiky na hrubé přidané hodnotě ČR v roce 2011

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1: Základní údaje o provinciích Andalusie

Tab. č. 2: Počet obyvatel žijících v hlavním městě jednotlivých provincií v roce 2013

Tab. č. 3: Porodnost, úmrtnost a celkový počet obyvatel v Andalusii během let 2005–2012

Tab. č. 4: Ekonomická odvětví jednotlivých sektorů, ve kterých pracuje nejvíce obyvatel – Andalusie, rok 2005–2012

Tab. č. 5: Obchodní bilance Andalusie z roku 2012

Tab. č. 6: Cílové a zdrojové země, rok 2012

Tab. č. 7: Hrubý domácí produkt Andalusie v letech 2005–2012

Tab. č. 8: Index spotřebitelských cen v Andalusii v letech 2005–2012

Tab. č. 9: Růst veřejného dluhu v Andalusii od roku 2005 do roku 2012

Tab. č. 10: Nezaměstnanost v Andalusii v letech 2005–2012

Tab. č. 11: Nezaměstnanost v Andalusii v letech 2005–2012

Tab. č. 12: Nezaměstnanost v Andalusii v letech 2005–2011

Tab. č. 13: Minimální mzda v Andalusii v letech 2005–2012

Tab. č. 14: Srovnání Andalusie a Španělska z roku 2012

Tab. č. 15: Základní údaje o krajích ČR

Tab. č. 16: Porodnost, úmrtnost a celkový počet obyvatel v České republice během let 2005–2012

Tab. č. 17: Nárůst registrovaných cizinců v České republice během let 2005–2012

Tab. č. 18: Cílové a zdrojové země, rok 2012

Tab. č. 19: Hrubý domácí produkt České republiky v letech 2005–2012

Tab. č. 20: Index spotřebitelských cen v České republice v letech 2005–2012

Tab. č. 21: Růst veřejného dluhu v České republice od roku 2005 do roku 2012

Tab. č. 22: Nezaměstnanost v České republice v letech 2005–2012

Tab. č. 23: Nezaměstnanost v České republice v letech 2005–2012

Tab. č. 24: Minimální mzda v České republice v letech 2005–2012

Tab. č. 25: Hrubý domácí produkt Andalusie a České republiky v letech 2005–2012